Sociaal-Economische Raad Curaçao

Aan de Minister van Financiën
Dhr. mr. drs. J. Silvania
Pietermaai 17
Alhier

Datum: Willemstad, 20 maart 2025

Ref.nr.: 032/2025-SER

Betreft: Advies inzake de ontwerplandsverordening belastingherziening 2025 (zaaknummer 2023/036331 en 2023/037397, ref.nr. 092/2024-SER)

Excellentie,

Gaarne vragen wij uw aandacht voor het volgende.

Op 6 december 2024 heeft de Sociaal-Economische Raad (SER) een adviesverzoek van u ontvangen, gebaseerd op het besluit van de Raad van Ministers van 4 december 2024, betreffende de ontwerplandsverordening belastingherziening 2025 (zaaknummers 2023/036331 en 2023/037397, ref.nr. 092/2024-SER).

Het bijgevoegde advies is behandeld en vastgesteld tijdens de buitengewone voorbereidende en plenaire vergadering van de SER op 19 maart 2025.

Voor een inhoudelijke uiteenzetting van het standpunt van de SER met betrekking tot het ontwerp wordt verwezen naar het advies.

Namens de Sociaal-Economische Raad,

De fungerend Voorzitter,

Dhr. mr. J.H. Jacobs

De Algemeen Secretaris,

Dhr. drs. R.J. Henriquez

cc.: De Minister van Algemene Zaken
De Directie Fiscale Zaken van het Ministerie van Financiën (DFZ)
De Uitvoeringsorganisatie Wetgeving en Juridische Zaken (UO WJZ)

Ansinghstraat 15-17
Willemstad, Curaçao
T: (+5999) 461-5406/ 5328

www.ser.cw

Sociaal-Economische Raad

De Sociaal-Economische Raad (SER) is een vast college van advies met als taak de regering en de Staten te adviseren over het te voeren sociaaleconomisch beleid, aangelegenheden van sociaaleconomische aard en over wettelijke regelingen van sociaaleconomische aard.
Richtinggevend bij de advisering door de SER is het hanteren van een breed welvaartsbegrip waarbij het niet alleen gaat om materiële vooruitgang, maar ook om aspecten van sociaal welzijn en een goede kwaliteit van de leefomgeving, kortom een duurzame ontwikkeling van de samenleving.

De SER streeft daarbij naar kwaliteit en draagvlak: hoge deskundigheid in combinatie met breed gedragen overeenstemming en steun in de samenleving.
Dat kan door in tripartiete vorm – werkgevers- en werknemersvertegenwoordigers en onafhankelijke leden – te discussiëren over beleid en beleidsvoornemens van de regering en daarover gevraagd en ongevraagd te adviseren.

Diverse maatschappelijke organisaties krijgen ook een luisterend oor bij de SER; afhankelijk van het onderwerp ter advisering, worden deze organisaties op uitnodiging van de SER gevraagd hun deskundigheid in te brengen.

Actuele informatie over de samenstelling en de werkzaamheden van de SER, adviezen, persberichten en het laatste nieuws zijn te vinden op de website van de SER.

Sociaal-Economische Raad
Ansinghstraat 15-17
Willemstad, Curaçao
T (+5999) 461 5406 / 5328
E info@ser.cw
www.ser.cw

Overname van teksten is toegestaan onder bronvermelding

Inhoudsopgave

Samenvatting van conclusies en aanbevelingen **1**

1. Inleiding **4**

1.1 Achtergrond adviesverzoek *4*

1.2 Aanleiding en context van de voorgestelde belastingherziening *4*

1.3 Bijzonderheden ten aanzien van het adviesverzoek *5*

1.4 Methodologische onderbouwing van het advies *7*

1.5 Leeswijzer *7*

2. Standpunt van de SER **8**

2.1 Analyse effectiviteit, fiscale coherentie en beleidsconsistentie *8*

2.2 Kernpunten van de ontwerplandsverordening Belastingherziening 2025 ..... *10*

2.2.1 Algemene landsverordening landsbelastingen 11

A. Voorlopige aanslag, artikel 11, derde lid ALL 11

B. Bezwaar en Beroep, artikel 30 en 31 ALL 12

C. Informatieverstrekking huurgegevens, artikel 45b ALL 13

2.2.2 Winstbelasting 14

A. SPF en trust inkomen uit onroerende zaken, artikel 2 eerste lid, onderdelen h en i LWB en artikel 4, twaalfde lid LWB 14

B. Excessief lenen en agio, artikel 5 LWB 14

C. Investeringsaftrek erkende opleiding, artikel 5A LWB 14

D. Renteaftrekbeperking laagbelaste concernfinanciering, artikel 6, tweede lid LWB 15

E. Laag belaste beleggingsdeelnemingen, artikel 11, achtste lid LWB 15

F. Stilzwijgende inwilliging fiscale eenheid verzoeken, artikel 14, negende lid LWB 15

G. Tariefswijziging winstbelasting, artikel 15, zesde lid LWB 16

H. Beëindiging oprichtingsfictie na omzetting in buitenlandse rechtspersoon artikel 1, tweede lid, nieuwe volzin LWB 16

2.2.3 Inkomstenbelasting 16

A. Fictief rendement, artikel 5, vierde lid LIB 16

B. Excessief lenen, artikel 11 LIB 17

C. Onderhoudskosten eigen woning, artikel 16, eerste lid, onderdeel h, sub 2 LIB 18

D. Belasting onroerend goed inkomen en buitenlandse belastingplichtigen, artikel 17, eerste lid, onderdeel c LIB 18

E. Tabel inkomstenbelasting artikel 24, eerste lid LIB 19

F. Bijzonder tarief, artikel 24, tweede lid LIB 19

G. Overwerktoeslag, artikel 24, vierde lid LIB 19

H. Leerkrachtenbijdrage, artikel 24A, 10e lid, sub a LIB 20

I. Huurderbijdrage, artikel 24A, 10e lid, sub b LIB 21

2.2.4 Loonbelasting 22

A. Expatregeling, artikelen 6J, 6K en 6L LLB 22

2.2.5 Faciliteitenwetgeving 23

2.2.6 Overdrachtsbelasting 24

A. Onroerende-zaak-lichamen, artikelen 1 en 2 LBRV 24

2.2.7 Omzetbelasting 24

A. Verduidelijking vrijstelling levering beschermde monumenten, artikel 7, eerste lid, onderdeel y LOB 24
B. Vrijstelling Fondo di Garantia, artikel 7, lid 2, onderdeel ac LOB 25
C. Teruggaafregeling aangewezen gebied, artikel 9a LOB 25
2.2.8 Overgangsrecht 26
A. Tax holiday > NAf 50 miljoen - 25 jaar overgangsrecht 26
B. Omzetbelastingvrijstelling hypotheekgaranties - 14 jaar terugwerkende kracht 27

3. Impact van belastinghervormingen op sociaaleconomische groei 28

3.1 Algemeen 28

3.2 Effecten op de belastingdruk van verschillende inkomensgroepen en inkomensongelijkheid 28

3.3 Effecten op belastingmoraal 29

3.4 Effecten op investeringsklimaat 31

3.5 Effecten op economische stabiliteit 32

4. Adviezen en aanbevelingen van de SER 35

4.1 Algemene aanbevelingen 35

4.2 Specifieke aanbevelingen 36

4.2.1 Algemene landsverordening landsbelastingen 36

4.2.2 Landsverordening winstbelasting 36

4.2.3 Landsverordening inkomstenbelasting 37

4.2.4 Landsverordening loonbelasting 37

4.2.5 Faciliteiten 37

4.2.6 Overdrachtsbelastingverordening 38

4.2.7 Landsverordening omzetbelasting 38

Advies van de Sociaal-Economische Raad zoals vastgesteld in de bijzondere vergadering van 19 maart 2025 betreffende de ontwerplandsverordening belastingherziening 2025 (zaaknummer 2023/036331 en 2023/037397, ref.nr. 092/2024-SER)

Samenvatting van conclusies en aanbevelingen

- Op 6 december 2024 heeft de Sociaal-Economische Raad (hierna: 'de SER' of 'de Raad') een verzoek voor spoedadvies ontvangen van de Minister van Financiën (hierna: 'de Minister') met betrekking tot de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen, de Landsverordening op de winstbelasting 1940, de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943, de Landsverordening op de Loonbelasting 1976, de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen, de Overdrachtsbelastingverordening 1908, de Landsverordening omzetbelasting 1999, de Invorderingsverordening 1954, de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen, de Landsverordening op de Scheepstonnagebelasting 2007 en de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 (Landsverordening belastingherziening 2025) (zaaknummers 2023/036331 en 2023/037397; ref.nr. 092-2024/SER), hierna verder aan te duiden als 'de ontwerplandsverordening' of 'het ontwerp'.

- De onderhavige ontwerplandsverordening is, volgens het algemene deel van de MvT, ingegeven door de dringende noodzaak om het verouderde belastingstelsel van Curaçao te moderniseren en te versterken. Het ontwerp beoogt daarnaast de belastingopbrengsten te verhogen door bestaande ontwijkingsmogelijkheden doelgericht aan te pakken. Ten slotte bevat het ontwerp voorstellen tot vereenvoudiging van het fiscale stelsel en de introductie van stimuleringsmaatregelen. Deze aanpassingen zijn gericht op het vergroten van het besteedbaar inkomen voor specifieke bevolkingsgroepen en het bevorderen van investeringen. Tegelijkertijd streeft de regering ernaar Curaçao te positioneren als een integere en aantrekkelijke vestigingslocatie voor zowel binnenlandse als buitenlandse investeerders. Door de fiscale complexiteit te verminderen en prikkels voor economische groei te introduceren, verwacht de regering de concurrentiepositie van Curaçao op regionaal en internationaal niveau te versterken.

- De plaats enkele kanttekeningen bij het voor advisering ingediend dossier. Allereerst wil de Raad een kanttekening plaatsen bij de verrichte consultatieprocedure met stakeholders. De SER is van oordeel dat de consultatieprocedure in het onderhavige proces beperkt is gebleven tot een select aantal instanties, waarbij de nadruk primair heeft gelegen op fiscale en onderwijskundige belangen. De SER constateert dat er geen integraal, geformaliseerd fiscaal beleidskader ten grondslag ligt aan de voorgestelde aanpassingen. Een integraal fiscaal beleidskader fungeert als een wezenlijk instrument om consistentie en voorspelbaarheid in het fiscale beleid te waarborgen en om de economische en maatschappelijke effecten van beleidskeuzes effectief te kunnen toetsen. Het valt de SER op dat, ondanks dat vereenvoudiging één van de speerpunten van dit belastingontwerp is, en gelet op de aanzienlijke capaciteitsproblemen die zowel de Inspectie der Belastingen als de Ontvanger reeds jaren ondervinden, verscheidene regelingen worden voorgesteld die de Curaçaose belastingwetgeving en de uitvoering daarvan juist complexer maken en haaks op vereenvoudiging staan.

- De SER erkent de complexiteit van belastinghervormingen, maar benadrukt tegelijkertijd het belang van een grondige toetsing van de voorgestelde maatregelen aan hun effectiviteit binnen de bredere sociaaleconomische context. Daarbij dient bijzondere aandacht te worden besteed aan de mogelijke neveneffecten van de hervormingen op zowel de economische stabiliteit als de sociale cohesie van Curaçao.

- De SER acht het van belang dat bij het ontwikkelen van fiscale prikkels systematische en objectieve afwegingen plaatsvinden, waarbij beleidsdoelstellingen, economische impact en maatschappelijke baten in samenhang worden beschouwd.

- De SER adviseert daarom om bij toekomstige fiscale beleidsinitiatieven niet alleen te streven naar economische stimulansen, maar tevens te waarborgen dat deze in lijn zijn met fundamentele beginselen van rechtszekerheid, transparantie en marktneutraliteit.

- Tegelijkertijd erkent de SER dat fiscale hervormingen niet losstaan van bredere economische doelstellingen en dat zij een wezenlijke rol kunnen spelen in het bevorderen van economische groei en het versterken van het investeringsklimaat. Het is daarom van belang dat de voorgestelde hervormingen niet alleen bijdragen aan een efficiënter belastingstelsel, maar ook aansluiten bij de ambities die zijn vastgelegd in 'Themagebied E: Economie' uit het Landspakket.

- De SER adviseert diverse aanpassingen in de ontwerplandsverordening Belastingherziening 2025 om de uitvoerbaarheid en effectiviteit te verbeteren.

  Algemene landsverordening landsbelastingen

  - Ten aanzien van de invoering van de voorlopige aanslag (artikel 11, derde lid ALL) wordt aanbevolen het aanvraagproces te automatiseren en vereenvoudigen door de voorlopige negatieve aanslag middels een versimpelde voorlopige online aangifte op basis van de aan het tijdvak voorafgaande inkomensgegevens vast te stellen.
  - De voorgestelde verkorting van de termijn van bezwaar en beroep naar zes maanden (artikelen 30 en 31 ALL) moet gepaard gaan met voldoende capaciteit bij de Belastingdienst. Bovendien raadt de SER de versnelde gang naar de rechter eerst met het Gemeenschappelijk Hof af te stemmen. Verder dient de belastingplichtige uitdrukkelijk te worden geïnformeerd over de van toepassing zijnde bezwaar en beroepstermijnen om de rechtszekerheid en toegang tot de rechter te kunnen waarborgen.
  - De verplichting tot informatieverstrekking van huurgegevens (artikel 45b ALL) moet worden beperkt tot belastingplichtigen die een beroep doen op de huurderbijdrage, nu deze gegevens in het belang van hun belastingheffing is. Daarnaast zouden niet meer dan alleen relevante gegevens moeten worden overgelegd.

  Landsverordening winstbelasting

  - Voor excessief lenen en agio (artikel 5 LWB) moet de fictieve dividenduitkering niet automatisch als informeel agio worden geboekt, maar extracomptabel worden bijgehouden.
  - De investeringsaftrek voor erkende opleidingen (artikel 5A LWB) heeft een te gering belastingvoordeel voor bedrijven om effectief te zijn. Een subsidie aan de onderwijsinstellingen zou effectiever zijn.
  - De renteaftrekbeperking (artikel 6, tweede lid LWB) moet worden verduidelijkt of deze ook geldt voor leningen via SPF's en trusts.
  - De belasting op laagbelaste beleggingsdeelnemingen (artikel 11, achtste lid LWB) kan gevolgen hebben voor het vestigingsklimaat van buitenlandse beleggingsstructuren en daarmee de trustsector. Een aangepaste dividenddefinitie verdient de voorkeur boven een fictieve heffing.
  - De (stilzwijgende) inwilliging van fiscale eenheidsverzoeken (artikel 14, negende lid LWB) zou op dezelfde lijn behandeld moeten worden als transparantieverzoeken. In het kader van efficiëntie geeft de SER de voorkeur om toepassing daarvan in de aangifte aan te kunnen geven, in plaats van automatische inwilliging. Bij automatische inwilliging zouden belastingplichtigen in het kader van transparantie bovendien een bevestiging van de inwilliging moeten ontvangen.
  - De tariefsverlaging naar 15% dient in de Landsverordening te worden gecodificeerd en in het wetsvoorstel te worden opgenomen.

  Landsverordening inkomstenbelasting

  - De anti-misbruikbepalingen voor DGA's, zoals de fictief rendementsregeling en excessief lenen regeling strookt niet met de wens van de Regering om fiscale hervorming in te voeren die in de kern gericht is op vereenvoudiging. Bovendien is geen sprake van een fiscale coherentie, doordat verschillende maatregelen voor DGA's in verschillende ontwerpen worden voorgesteld. Hetzelfde

resultaat kan bovendien op eenvoudige wijze worden bereikt door aan te sluiten bij reeds bestaande regelingen, zoals het daadwerkelijk belasten van ab inkomen en een hoger gebruikelijk loon in aanmerking te nemen bij excessief lenen.

- De onderhoudskosten voor de eigenwoning vergen voldoende capaciteit bij de Belastingdienst. Een praktisch alternatief, zoals extra aftrek voor de brandverzekering, geniet daarom de voorkeur.
- Voor buitenlandse belastingplichtigen met onroerend goed (artikel 17, eerste lid LIB) moet belastingontwijking via SPF's en trusts worden voorkomen door uitkeringen uit een spf of trust uit onroerend goed inkomen, in de heffing te betrekken.dient een analyse verricht te worden naar de effecten op de belastingdruk per inkomensgroepen, per type ondernemers, per rechtsvorm en per type belastbaar inkomen. Aan de hand van de bevindingen van een analyse van de effecten op belastingdruk kan met zekerheid vastgesteld worden of de belastingdruk evenredig verdeeld zal worden na de invoering van de belastinghervorming.
- Het bijzonder tarief is uitvoeringstechnisch niet vereenvoudigd en dient te worden vereenvoudigd door aan te sluiten bij een nader te bepalen vast tarief, waardoor geen verzoek meer benodigd is en het tarief automatisch in de payroll kan worden toegepast en via de verzamelloonstaat door de Inspectie kan worden gecontroleerd.
- Voor de leerkrachtenbijdrage (artikel 24A, tiende lid, sub a LIB) zijn subsidieregelingen of bijscholing effectievere alternatieven.
- Voor de huurderbijdrage ontbreekt in het ontwerp nadere regelgeving voor samenwoners

Landsverordening loonbelasting

- De expatregeling (artikelen 6J, 6K en 6L LLB) moet worden geëvalueerd op loonverhoudingen tussen starters en ervaren werknemers, verschillen tussen practisch en hoger opgeleiden en salarissprongen na vijf jaar. De berekeningsmethode voor de 40%-vrijstelling moet verduidelijkt worden en er dient duidelijker te worden gespecificeerd bij buitenlands belastingplichtigen welk loon voor de inkomensgrens in aanmerking komt.

Faciliteiten

- Om de bouwsector te stimuleren, wordt aanbevolen om de omzetbelasting of invoertarieven op bouwmaterialen te verlagen in plaats van belastingvoordelen voor de bouw alleen te beperken tot grote projectontwikkelaars.

Overdrachtsbelastingverordening

- Voor de overdrachtsbelasting (artikelen 1 en 2 LBRV) moet worden verduidelijkt dat onder een belang in een onroerend goed lichaam ook moet worden verstaan oprichtersrechten van een SPF.

Landsverordening omzetbelasting

- Bij de omzetbelasting (LOB) is de verduidelijking van de vrijstelling voor beschermde monumenten (artikel 7, eerste lid LOB) overbodig en kan deze verwarring veroorzaken ten opzichte van andere van overdrachtsbelasting vrijgestelde leveringen.
- De vrijstelling voor hypotheekgaranties (artikel 7, tweede lid LOB) moet worden opgenomen in de bestaande vrijstelling voor sociale organisaties. Een vrijstelling voor het verleden dient te worden verleend middels een individuele beschikking op basis van de hardheidsclausule.
- De teruggaafregeling voor aangewezen gebieden (artikel 9a LOB) moet voorzien worden van wettelijke toetsingscriteria en tijdslimieten om concurrentieverstoring te voorkomen.

1. Inleiding

1.1 Achtergrond adviesverzoek

Op 6 december 2024 heeft de Sociaal-Economische Raad (hierna: 'de SER' of 'de Raad') een verzoek voor spoedadvies ontvangen van de Minister van Financiën (hierna: 'de Minister') met betrekking tot de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening Landsbelastingen[1], de Landsverordening op de winstbelasting 1940[2], de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943[3], de Landsverordening op de Loonbelasting 1976 [4], de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen [5], de Overdrachtsbelastingverordening 1908 [6], de Landsverordening omzetbelasting 1999 [7], de Invorderingsverordening 1954[8], de Landsverordening van 30 december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen[9], de Landsverordening op de Scheepstonnagebelasting 2007[10] en de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014 [11] (Landsverordening belastingherziening 2025) (zaaknummers 2023/036331 en 2023/037397; ref.nr. 092-2024/SER), hierna verder aan te duiden als 'de ontwerplandsverordening' of 'het ontwerp'. Deze adviesaanvraag is ingediend conform artikel 2, tweede lid, van de Landsverordening Sociaal-Economische Raad (P.B. 2010, no. 87, bijlage p, zoals gewijzigd bij P.B. 2017, no. 70). Het verzoek is gedaan naar aanleiding van het besluit van de Raad van Ministers (hierna: 'RvM') van 4 december 2024 (zaaknummers 2023/036331 en 2023/037397) om de SER om spoedadvies te vragen over de ontwerp-landsverordening en de bijbehorende memorie van toelichting (hierna: 'MvT').
Het adviesverzoek heeft betrekking op een reeks van hervormingen die zijn opgenomen in het onderhavige ontwerp, dat voorziet in de wijziging van verschillende belastingverordeningen [12]. De belangrijkste doelstellingen van deze hervormingen zijn volgens het algemene deel van de MvT: het verbreden van de belastinggrondslag, het aanpakken van belastingontwijking en het stimuleren van economische ontwikkeling in specifieke sectoren en stedelijke gebieden. Het ontwerp is voorbereid door de Sector Fiscale Zaken van het ministerie van Financiën en op 21 november 2024 ter goedkeuring aangeboden aan de Minister. Bij de voorbereiding is, volgens het algemene deel van de MvT, input verkregen van diverse ambtelijke instanties, waaronder de Directie Wetgeving en Juridische Zaken (WJZ), de Sector Financieel Beleid en Begrotingsbeheer (SFBBB) en de Inspectie der Belastingen. Daarnaast is feedback opgenomen van externe stakeholders, zoals het Rooms-Katholiek Centraal Schoolbestuur (RKCS), de Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO) en de Kamer van Koophandel en Nijverheid (KvK) van Curaçao.

1.2 Aanleiding en context van de voorgestelde belastingherziening

De onderhavige ontwerplandsverordening is, volgens het algemene deel van de MvT, ingegeven door de dringende noodzaak om het verouderde belastingstelsel van Curaçao te moderniseren en te versterken. Het onderhavige hervormingsvoorstel wordt gepositioneerd als een strategische maatregel om de fiscale infrastructuur beter af te stemmen op de huidige sociaaleconomische realiteit en internationale normen. In de considerans van de ontwerplandsverordening identificeert de regering diverse motiverende factoren die de herziening rechtvaardigen.

---

[1] P.B. 2013, no. 53.
[2] P.B. 2002, no. 54.
[3] P.B. 2002, no. 63.
[4] P.B. 1975, no. 254.
[5] P.B. 2016, no. 77.
[6] P.B. 1908, no. 49.
[7] P.B. 2013, no. 52 (G.T.).
[8] P.B. 2023, no. 43 (G.T.).
[9] P.B. 2014, no. 115.
[10] P.B. 1987, no. 112.
[11] P.B. 2013, no. 54, zoals laatstelijk gewijzigd bij P.B. 2024, no. 40.
[12] De onderhavige ontwerplandsverordening kan ook worden aangeduid als 'Veegwet 2' vanwege de omvangrijke en technische wijzigingen in de belastingwetgeving van Curaçao. Dit sluit aan bij het eerdere advies van de SER van 23 maart 2023, met referentienummer 015/2023-SER, over een vergelijkbaar ontwerp (Veegwet). Het advies benadrukt het belang van veegwetten bij het harmoniseren en moderniseren van belastingregelgeving; 'Advies SER over herziening en reparatie belastingwetgeving', 23 maart 2023. Beschikbaar via www.ser.cw.

Allereerst blijkt uit het algemeen deel van de MvT dat de recente economische ontwikkeling op Curaçao een belangrijke aanleiding vormt voor de voorgestelde herziening. De toename van het toerisme en de daarmee samenhangende bouwactiviteiten hebben geleid tot een verbetering van de werkgelegenheid. Echter, deze economische groei vertaalt zich niet gelijkmatig in het terugdringen van lokale armoede, waardoor structurele scheefgroei binnen de sociaaleconomische verhoudingen zichtbaar blijft. Deze discrepantie benadrukt de noodzaak van een herziening van het fiscale beleid, waarbij een evenwichtiger verdeling van de economische baten centraal staat. Het regeerprogramma 2022-2025[13], dat tevens gericht is op de hervorming en modernisering van de Inspectie der Belastingen, fungeert in dit kader als een aanvullende drijfveer. Bovendien speelt het lopende overleg met Nederland een cruciale rol in het vormgeven van de fiscale hervormingsagenda, waarbij zowel nationale prioriteiten als internationale afspraken worden meegenomen.
Daarnaast heeft het Internationaal Monetair Fonds (IMF)[14] in zijn rapport van september 2024 specifiek gewezen op de noodzaak om de belastinggrondslag te verbreden en belastingontwijking tegen te gaan. Het rapport stelde vast dat de fiscale regelgeving van Curaçao, zoals vastgelegd in de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 en de Landsverordening op de winstbelasting 1940, niet is aangepast aan moderne economische realiteiten en vaak misbruikt wordt door internationale structuren[15]. In het licht van internationale compliance vereisten acht de regering het noodzakelijk om deze tekortkomingen te corrigeren en zo te voldoen aan mondiale standaarden inzake transparantie en financiële integriteit.
Een bijkomend knelpunt betreft het fiscale klimaat en de belastingmoraal op Curaçao. De Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten (CBCS) heeft in haar recente economische vooruitzichten de urgentie van belastinghervormingen benadrukt, waarbij zij waarschuwde voor de negatieve impact van hoge belastingtarieven op de belastingmoraal en de investeringsbereidheid[16]. Deze hoge tarieven creëren niet alleen een zware last voor belastingplichtigen, maar bevorderen tevens ontwijkingsgedrag en informele economische activiteiten. Dergelijke dynamieken ondermijnen het draagvlak voor het belastingstelsel en verminderen de effectiviteit van het beleid. De regering erkent deze problematiek en streeft er daarom naar om de belastingdruk evenwichtiger te verdelen en zo het fiscale klimaat te verbeteren.
Het ontwerp beoogt daarnaast de belastingopbrengsten te verhogen door bestaande ontwijkingsmogelijkheden doelgericht aan te pakken. Dit gebeurt door juridische achterdeuren te sluiten en tegelijkertijd de belastingtarieven strategisch aan te passen. De voorgestelde maatregelen hanteren hierbij een gedifferentieerde benadering, waarbij lagere inkomens en winsten proportioneel minder zwaar worden belast. Hierdoor wordt enerzijds de belastingbasis verbreed, terwijl anderzijds sociale rechtvaardigheid wordt gewaarborgd. Deze benadering dient niet enkel budgettaire doeleinden, maar tracht eveneens de maatschappelijke draagkracht van het belastingbeleid te versterken.
Ten slotte bevat het ontwerp voorstellen tot vereenvoudiging van het fiscale stelsel en de introductie van stimuleringsmaatregelen. Deze aanpassingen zijn gericht op het vergroten van het besteedbaar inkomen voor specifieke bevolkingsgroepen en het bevorderen van investeringen. Tegelijkertijd streeft de regering ernaar Curaçao te positioneren als een integere en aantrekkelijke vestigingslocatie voor zowel binnenlandse als buitenlandse investeerders. Door de fiscale complexiteit te verminderen en prikkels voor economische groei te introduceren, verwacht de regering de concurrentiepositie van Curaçao op regionaal en internationaal niveau te versterken. Deze meervoudige aanpak weerspiegelt het streven naar een gebalanceerd fiscaal beleid dat tegelijkertijd economische groei stimuleert en sociale rechtvaardigheid bevordert.

1.3 Bijzonderheden ten aanzien van het adviesverzoek

Alvorens de Raad een inhoudelijk oordeel uitbrengt over de onderliggende ontwerplandsverordening acht de Raad het noodzakelijk enkele kanttekeningen te plaatsen bij het voor advisering ingediend dossier. Allereerst

[13] Regeerprogramma 2022-2025. Op weg naar herstel en een betere kwaliteit van leven voor het volk.
[14] IMF Country Report No. 24/296, September 2024, "Fiscal Policy and Revenue Reform."
[15] Specifiek wordt op pagina 25 van het IMF-Country Report vermeld: "The current tax system is outdated and does not adequately address modern economic realities, leading to exploitation by international structures." Daarnaast wordt op pagina 34 opgemerkt. "Broadening the tax base and combating tax avoidance are essential steps to enhance fiscal sustainability."
[16] CBCS, "Economic Bulletin 2024"; https: //cdn.centralbank.cw/media/economic_bulletins_2024/20241218_economic_bulletin_december_2024.pdf

wil de Raad een kanttekening plaatsen bij de verrichte consultatieprocedure met stakeholders. De SER is van oordeel dat de consultatieprocedure in het onderhavige proces beperkt is gebleven tot een select aantal instanties, waarbij de nadruk primair heeft gelegen op fiscale en onderwijskundige belangen. Deze beperkte benadering heeft naar het inzicht van de SER geleid tot een onvoldoende representatieve stakeholderbetrokkenheid[17], hetgeen de breedte en diepgang van de beleidsvorming heeft gereduceerd. Opvallend hierbij is dat relevante actoren uit cruciale sectoren niet systematisch zijn betrokken, hetgeen het risico verhoogt dat essentiële sociaaleconomische perspectieven niet in de beleidsontwikkeling zijn meegenomen.

Dit sluit aan bij de bredere constatering van de SER dat er geen integraal, geformaliseerd fiscaal beleidskader ten grondslag ligt aan de voorgestelde aanpassingen. Een integraal fiscaal beleidskader fungeert als een wezenlijk instrument om consistentie en voorspelbaarheid in het fiscale beleid te waarborgen en om de economische en maatschappelijke effecten van beleidskeuzes effectief te kunnen toetsen. Het ontbreken van een dergelijk kader ondermijnt de samenhang tussen de voorgenomen fiscale maatregelen en de bredere sociaaleconomische en ruimtelijke beleidsdoelstellingen van Curaçao. Zo wordt in de memorie van toelichting niet duidelijk gemaakt welk beleid ten grondslag ligt aan de keuze voor bepaalde fiscale prikkels, noch hoe deze aansluiten bij bredere economische doelstellingen. De voorgestelde maatregelen, zoals belastingverlagingen en stimulansen voor specifieke bedrijfstakken, impliceren dat een verminderde belastingdruk leidt tot economische groei en minder inkomensongelijkheid, maar zonder empirische onderbouwing of een helder beleidskader blijft dit een aanname. De SER heeft in zijn op 26 maart 2024 uitgebrachte advies (referentienummer 020/2024-SER)[18] met betrekking tot de toentertijd voorgestelde verlaging van het winstbelastingtarief de potentie erkent van fiscale hervormingen om economische groei te stimuleren en inkomensongelijkheid te verminderen, mits deze zorgvuldig worden geïmplementeerd en gemonitord.

De SER benadrukt dat zonder een expliciete strategische visie en duidelijke toetsingscriteria, fiscale maatregelen het risico lopen fragmentarisch en suboptimaal te zijn, met mogelijk onbedoelde neveneffecten voor de economische stabiliteit en sociale cohesie. In dit licht plaatst de SER kritische kanttekeningen bij de mate waarin de voorgestelde maatregelen zijn geëvalueerd binnen de bredere economische en maatschappelijke context van Curaçao en betwijfelt zij of deze maatregelen in de praktijk daadwerkelijk zullen bijdragen aan het realiseren van de beoogde beleidsdoelstellingen.

De SER onderstreept daarom de noodzaak van een holistische en op empirische data gebaseerde benadering in de ontwikkeling van fiscale beleidsmaatregelen, waarbij het betrekken van diverse belanghebbenden en het hanteren van duidelijke toetsingskaders als fundamentele voorwaarden dienen te worden beschouwd. Een dergelijke benadering is des te crucialer in het licht van omvangrijke fiscale hervormingen die ingrijpende gevolgen hebben voor de sociaaleconomische structuur van Curaçao.
In dit kader is het van belang de aanleiding en context van de voorgestelde belastingherziening nader te duiden, teneinde de motieven en beleidsdoelstellingen van de regering beter te begrijpen en te beoordelen in hoeverre deze aansluiten bij de bredere sociaaleconomische en ruimtelijke doelstellingen.

In de MvT wordt herhaaldelijk naar de vereenvoudigingsvoorstellen van het IMF verwezen. In de noten is alleen een verwijzing opgenomen naar het IMF-rapport met nummer 19/23. In dit rapport is slechts één verwijzing opgenomen naar 'proposals related to the personal income tax include introducing a dual income tax; simplifying the progressive rate structure and replacing all special tax rates on capital income with a flat rate of 15 percent'. De voorstellen zelf zijn niet openbaar beschikbaar.
De SER heeft het ontwerp derhalve niet kunnen toetsen aan de IMF voorstellen. De SER dringt erop aan deze voorstellen, welke grotendeels ten grondslag liggen aan dit wetsontwerp, ter beschikking te stellen en een bronvermelding op te nemen.

Het valt de SER op dat, ondanks dat vereenvoudiging één van de speerpunten van dit belastingontwerp is, en gelet op de aanzienlijke capaciteitsproblemen die zowel de Inspectie der Belastingen als de Ontvanger

---

[17] Het verrichten van consultatierondes met relevante stakeholders is voorgeschreven in de circulaire *Model voor de startnotitie t.b.v. de ondersteuning van beleidsontwikkeling d.d. 12 februari 2025.*
[18] https://ser.cw/wp-content/uploads/sites/280/2024/03/020-2024-SER.pdf

reeds jaren ondervinden, verscheidene regelingen worden voorgesteld die de Curaçaose belastingwetgeving en de uitvoering daarvan juist complexer maken en haaks op vereenvoudiging staan. Met name de regelingen voor excessief lenen met een fictief agioregeling, het fictief rendementsregime met 3 verschillende grondslagen, huurderbijdrage, overwerktoeslag en kostenaftrek eigen woning zijn complex dan wel complex uitvoerbaar. Met invoering van het ontwerp zoals dat is voorgesteld, verwacht de SER dat de druk op de Inspectie en Ontvanger daarom juist zal toenemen in plaats van afnemen.

1.4 Methodologische onderbouwing van het advies

Bij het opstellen van dit advies heeft de Raad gebruik gemaakt van een methodologie die aansluit bij de standaardprocedures voor sociaaleconomische advisering. De toegepaste methodiek omvatte deskresearch, waarbij relevante beleidsdocumenten, juridische teksten en wetenschappelijke literatuur zijn geanalyseerd. Verder heeft de Raad gesprekken gevoerd met relevante belanghebbenden, waaronder fiscale adviseurs, vertegenwoordigers van de overheid en het bedrijfsleven om inzichten te verzamelen over de praktische en sociaaleconomische impact van de voorgestelde hervormingen.

1.5 Leeswijzer

Dit adviesrapport is gestructureerd om een heldere en samenhangende analyse te bieden van de voorgestelde belastingherziening en de implicaties daarvan voor Curaçao. Na dit inleidende hoofdstuk worden in hoofdstuk 2 de belangrijkste elementen van de ontwerplandsverordening Belastingherziening 2025 gepresenteerd, met een gedetailleerde bespreking van specifieke wetswijzigingen. In dit hoofdstuk wordt, in het verlengde van het vorengenoemde, een verdiepende analyse gegeven van specifieke onderdelen van de voorgestelde wetgeving. Dit hoofdstuk behandelt de voorgestelde aanpassingen in onder andere de inkomsten- en winstbelasting en richt zich verder op de loonbelasting, omzetbelasting en de Algemene Landsverordening Landsbelastingen. Voorts worden de voorgestelde stimuleringsmaatregelen in de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen besproken die gericht zijn op onderwijs, ouderenzorg en ontwikkeling van de binnenstad. Hoofdstuk 3 richt zich op de economische en sociale implicaties van de ontwerplandsverordening, met specifieke aandacht voor de gevolgen voor de belastingmoraal en het investeringsklimaat. Ook komen de onderwerpen inkomensongelijkheid, belastingdruk en economische stabiliteit aan de orde. Het rapport sluit af met de adviezen en aanbevelingen van de SER in hoofdstuk 4. Hier worden positieve aspecten van de voorgestelde hervormingen belicht, mogelijke risico's en aandachtspunten geschetst en concrete aanbevelingen gedaan ter verbetering van de wetgeving. Het laatste hoofdstuk (Hoofdstuk 5) biedt een conclusie waarin het eindoordeel van de SER wordt gepresenteerd en toekomstige aandachtspunten voor de implementatie worden genoemd. Deze leeswijzer is bedoeld om de lezer door het rapport te leiden en inzicht te bieden in de logische opbouw en samenhang tussen de verschillende onderdelen van de analyse. Elk hoofdstuk is thematisch opgebouwd en bevat zowel feitelijke informatie als de beoordeling van de SER.

2. Standpunt van de SER

2.1 Analyse effectiviteit, fiscale coherentie en beleidsconsistentie

De SER erkent de complexiteit van belastinghervormingen, maar benadrukt tegelijkertijd het belang van een grondige toetsing van de voorgestelde maatregelen aan hun effectiviteit binnen de bredere sociaaleconomische context. Daarbij dient bijzondere aandacht te worden besteed aan de mogelijke neveneffecten van de hervormingen op zowel de economische stabiliteit als de sociale cohesie van Curaçao. De economische context vormt de kern van de hervormingsagenda die het onderhavige ontwerp wil aanpakken en sluit, ofschoon niet expliciet vermeld in het algemene deel van de MvT, direct aan bij de strategische doelen van het Landspakket Curaçao, dat zich richt op structurele hervormingen ter versterking van de economische veerkracht en verbetering van het fiscale beheer. Het ontwerp weerspiegelt deze doelen door belastingherzieningen voor te stellen die in lijn zijn met de maatregelen zoals genoemd in 'Themagebied C: Belastingen', waar modernisering van de belastingdienst en aanpassing van het belastingstelsel centraal staan. De recente 'Uitvoeringsagenda en -rapportage Landspakket Curaçao 2024 (no. 3)' van 18 december 2024 onderstrepen de noodzaak van een resultaatgerichte benadering, met nadruk op compliance en transparantie[19]. De SER is van oordeel dat de ontwerplandsverordening fiscale prikkels introduceert ter stimulering van specifieke bedrijfstakken, namelijk onderwijs, ouderenzorg en de ontwikkeling van de binnenstad. Hoewel de Raad erkent dat deze bedrijfstakken aanzienlijke maatschappelijke waarde vertegenwoordigen en potentieel kunnen bijdragen aan sociaaleconomische groei en duurzaamheid, constateert zij dat een expliciete en systematisch onderbouwde motivering voor de keuze van deze bedrijfstakken als strategische speerpunten in de MvT ontbreekt. Deze zorg over het ontbreken van een duidelijke beleidsmatige afweging wordt verder versterkt door de wijze waarop de voorgestelde fiscale prikkels zijn opgenomen in de ontwerplandsverordening. In verschillende landsverordeningen worden namelijk uiteenlopende sectorale voordelen geïntroduceerd, zonder dat hiervoor een overkoepelende strategische rationale wordt gegeven. In de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 wordt een scholingsaftrek geïntroduceerd, in de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen worden ouderenzorgprojecten fiscaal gestimuleerd en in de Landsverordening omzetbelasting 1999 krijgen investeringen in Punda en Otrobanda belastingvoordelen.

Deze gefragmenteerde aanpak roept, naar het oordeel van de SER, fundamentele vragen op over de coherentie en transparantie van het fiscale beleid alsook over de beoogde doelmatigheid. De Raad wil hierbij benadrukken dat fiscale hervormingen in de kern gericht zouden moeten zijn op vereenvoudiging van het belastingstelsel en het beperken van uitzonderingen. Echter, de voorgestelde prikkels creëren juist nieuwe fiscale voordelen voor specifieke bedrijfstakken, hetgeen leidt tot een inherente ongelijke behandeling tussen sectoren en het risico op marktverstoringen aanzienlijk verhoogt.

Volgens de SER vormt het ontbreken van duidelijke selectiecriteria voor de gekozen bedrijfstakken een wezenlijk knelpunt. Zonder deze criteria bestaat het gevaar dat fiscale stimulansen willekeurig worden toegepast, wat de rechtszekerheid ondermijnt en afbreuk doet aan de transparantie van het belastingstelsel. De SER acht het van belang dat bij het ontwikkelen van fiscale prikkels systematische en objectieve afwegingen plaatsvinden, waarbij beleidsdoelstellingen, economische impact en maatschappelijke baten in samenhang worden beschouwd.

Daarnaast merkt de SER op dat de relatie met Themagebied D: Financiële Sector uit het Landspakket Curaçao, waarin toezicht, transparantie en de integriteit van het financiële systeem centraal staan, in de huidige ontwerpvoorstellen onvoldoende is uitgewerkt. De SER is van mening dat een consistente afstemming tussen fiscale prikkels en deze kernwaarden essentieel is om beleidsinconsistenties en systeemrisico's te voorkomen. Indien fiscale prikkels niet zorgvuldig worden afgestemd op bredere beleidsdoelstellingen en toezichtkaders, bestaat het risico dat de integriteit en doelmatigheid van het belastingstelsel verder worden aangetast. De SER adviseert daarom om bij toekomstige fiscale beleidsinitiatieven niet alleen te streven naar economische stimulansen, maar tevens te waarborgen dat deze in lijn zijn met fundamentele beginselen van rechtszekerheid, transparantie en marktneutraliteit. Hierdoor kan

[19] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/12/18/uitvoeringsagenda-en-uitvoeringsrapportage-no-3-2024-landspakket-curacao; zie tevens Kamerbrief van 18 december 2024, met referentienummer 2024-0000885286, van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Digitalisering en Koninkrijksrelaties.*

worden voorkomen dat fiscale maatregelen leiden tot onbedoelde neveneffecten die de stabiliteit en geloofwaardigheid van het fiscale systeem ondermijnen.

Tegelijkertijd erkent de SER dat fiscale hervormingen niet losstaan van bredere economische doelstellingen en dat zij een wezenlijke rol kunnen spelen in het bevorderen van economische groei en het versterken van het investeringsklimaat. Het is daarom van belang dat de voorgestelde hervormingen niet alleen bijdragen aan een efficiënter belastingstelsel, maar ook aansluiten bij de ambities die zijn vastgelegd in 'Themagebied E: Economie' uit het Landspakket.
Door de voorgestelde hervormingen wordt niet alleen gestreefd naar een efficiënter belastingstelsel, maar ook naar de bevordering van ondernemerschap en een duurzame versterking van het investeringsklimaat. Daarbij is het onder meer van belang dat het vergunningenstelsel wordt geoptimaliseerd, de cost of doing business wordt verlaagd en overmatige bureaucratie (*red tape*) wordt weggenomen. Op basis van een integrale doorlichting van onder andere wet- en regelgeving zullen voorstellen moeten worden ontwikkeld en geïmplementeerd die deze doelstellingen ondersteunen.
Dit streven is van eminent belang in de huidige economische context, waarin Curaçao zich in een fase van herstel bevindt, gekenmerkt door significante groeisignalen in met name de toerisme- en bouwsector. Deze sectoren fungeren als drijvende krachten achter de heropleving van economische activiteiten.
De gerichte investeringen in toeristische voorzieningen hebben geleid tot een aanzienlijke toename van het aantal bezoekers, wat een directe impuls biedt aan de economie. Tegelijkertijd heeft de bouwsector, ondersteund door stedelijke projecten—zoals appartementencomplexen in de binnenstad van Punda, een modern winkelcentrum op het Brionplein in Otrobanda, en nieuwe hotels en horecagelegenheden in de wijk Pietermaai—een belangrijke bijdrage geleverd aan de werkgelegenheid.
Deze ontwikkelingen dragen niet alleen bij aan directe werkgelegenheid, maar genereren ook secundaire economische effecten, zoals toegenomen vraag in de horeca- en detailhandel, en versterken zo de sociaaleconomische veerkracht van het eiland. Hierdoor ontstaat een bredere economische stimulans die bijdraagt aan een robuuster en veerkrachtiger economisch ecosysteem, hetgeen essentieel is voor bestendige groei op de lange termijn.
Toch wil de SER benadrukken dat deze positieve economische ontwikkelingen niet voor alle bevolkingsgroepen gelijkelijk voelbaar zijn. Terwijl bepaalde sectoren profiteren van groei en investeringen, blijven delen van de bevolking achter, gevangen in armoede en inkomensongelijkheid. Deze structurele ongelijkheden vormen een hardnekkige uitdaging voor de sociaaleconomische cohesie van het eiland en belemmeren het realiseren van inclusieve groei. De positieve economische signalen staan dan ook in schril contrast met de aanhoudende armoede en inkomensongelijkheid die grote delen van de bevolking blijven treffen, met name in de achterstandswijken[20]. Het huidige belastingstelsel blijkt niet geschikt om deze ongelijkheden doeltreffend aan te pakken of bij te dragen aan inclusieve economische groei.
Een analyse van het bestaande fiscale kader zoals uiteengezet in de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943 en de Landsverordening op de winstbelasting 1940 wijst op inconsistenties in de toepassing van belastingwetgeving. De voorgestelde hervormingen beogen in essentie een meer evenwichtige belastingstructuur te realiseren en sociaaleconomische scheefgroei deels te corrigeren, onder meer door verlagingen in de tariefschijven van de inkomstenbelasting en het aanscherpen van de regels omtrent de winstbelasting. Deze aanpassingen zijn gericht op het versterken van de fiscale draagkracht en het stimuleren van economische activiteit. Tegelijkertijd constateert de SER dat de nieuwe maatregelen ook nieuwe vormen van fiscale ongelijkheid introduceren, wat de samenhang en neutraliteit van het belastingstelsel onder druk zet.
Een belangrijke bron van deze ongelijkheden vloeit, zoals reeds uiteengezet, voort uit de toepassing van gerichte fiscale prikkels voor specifieke bedrijfstakken, zoals onderwijs en ouderenzorg. Hoewel deze prikkels beleidsmatig verdedigbaar zijn vanuit sociaal-maatschappelijk oogpunt, leiden zij tot verschillen in

[20] https://nu.cw/2023/07/24/aanhoudende-armoede-op-curacao (24 juni 2023). Uit het *Bario Plan van Aanpak tot Vernieuwing van de Gebiedsgebonden Politiezorg* blijkt dat in deze wijken meer dan 30% van de huishoudens onder de armoedegrens leeft. In deze wijken wonen relatief meer vrouwen dan mannen, en huishoudens bestaan vaker uit eenoudergezinnen of personen met een laag opleidingsniveau. Werkloosheid en permanente arbeidsongeschiktheid zonder uitkering komen bovengemiddeld vaak voor, wat bijdraagt aan een onstabiele sociaaleconomische situatie. Daarnaast is de vergrijzing een groeiende uitdaging; per januari 2023 was ruim 28% van de bevolking in deze wijken 60 jaar of ouder, wat extra druk legt op sociale voorzieningen; zie *Bario Plan van Aanpak tot Vernieuwing van de Gebiedsgebonden Politiezorg*, Ministerie van Justitie, Curaçao, 2023; zie ook Antilliaans Dagblad, "Buurtregie politie cruciaal in aanpak armoede," beschikbaar via antilliaansdagblad.com.

fiscale behandeling van bedrijfstakken, waarbij bepaalde bedrijfstakken profiteren van belastingvoordelen, terwijl andere bedrijfstakken uitgesloten blijven van vergelijkbare stimulansen. Dit resulteert in een verstoring van het fiscale evenwicht en kan marktverstorende effecten genereren, waarbij kapitaal en arbeid mogelijk verschuiven naar fiscaal bevoordeelde bedrijfstakken, zonder dat dit per definitie leidt tot een hogere economische efficiëntie.

Daarnaast creëren bepaalde maatregelen binnen de voorgestelde hervormingen ook ongelijkheden tussen individuele belastingplichtigen. De SER benadrukt dat een coherent en evenwichtig belastingstelsel slechts kan worden bereikt wanneer fiscale voordelen op systematische wijze worden getoetst aan de beginselen van doelmatigheid, rechtvaardigheid en neutraliteit. Zonder een dergelijk toetsingskader bestaat het risico dat individuele stimulansen weliswaar kort termijneffecten sorteren, maar op de lange termijn leiden tot complexiteit, rechtsongelijkheid en marktverstoringen.
Verder constateert de SER dat binnen de voorgestelde hervormingen van de winstbelasting bestaande fiscale ongelijkheden niet volledig worden opgeheven en in sommige gevallen zelfs worden versterkt.
Hoewel de hervormingen primair zijn ontworpen met het oog op een rechtvaardiger en meer transparant belastingstelsel, signaleert de Raad dat het bestaan van dergelijke uitzonderingsregelingen en sectorale voordelen het risico vergroot op nieuwe onevenwichtigheden binnen het fiscale systeem. Dit kan leiden tot marktverstoringen en het ondermijnen van het beginsel van fiscale neutraliteit. Hierdoor ontstaat niet alleen een verstoring van de concurrentieverhoudingen, maar wordt ook de draagkracht van het belastingstelsel aangetast.
De voorgestelde hervorming van de inkomstenbelasting, zoals opgenomen in de voorliggende ontwerplandsverordening, bevat weliswaar maatregelen ter verlichting van de belastingdruk voor lagere inkomensgroepen — onder meer door de introductie van gerichte aftrekposten voor scholing en woningonderhoud—maar deze maatregelen schieten tekort in het aanpakken van de diepere structurele scheefgroei binnen het fiscale stelsel. Daarnaast blijft de effectiviteit van deze maatregelen afhankelijk van de mate waarin en de wijze waarop consistente handhavingsmechanismen worden geïmplementeerd.

2.2 Kernpunten van de ontwerplandsverordening Belastingherziening 2025

In deze paragraaf richt de SER zich echter uitsluitend op de materiële inhoud van de voorgestelde fiscale aanpassingen. Het doel is om de effectiviteit, doelmatigheid en rechtvaardigheid van de inhoudelijke maatregelen te kunnen beoordelen en te kunnen beoordelen in hoeverre deze bijdragen aan de bredere sociaaleconomische doelstellingen van Curaçao. Deze verdieping is noodzakelijk om de praktische implicaties voor belastingplichtigen, sectoren en de economie als geheel te kunnen analyseren, en om te waarborgen dat de voorgestelde maatregelen niet alleen fiscaal-juridisch houdbaar zijn, maar ook sociaal rechtvaardig en economisch doelmatig zijn.

De in de onderhavige ontwerplandsverordening voorgestelde wijzigingen betreffen wijzigingen in de volgende voornoemde belastingwetgeving:
- de Algemene landsverordening Landsbelastingen
- de Landsverordening op de winstbelasting 1940
- de Landsverordening op de inkomstenbelasting 1943
- de Landsverordening op de Loonbelasting 1976
- de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen
- de Overdrachtsbelastingverordening 1908
- de Landsverordening omzetbelasting 1999
- de Invorderingsverordening 1954
- de Landsverordening van de 30ste december 2014 regelende de inhouding van de inkomstenbelasting op rente-inkomen
- de Landsverordening op de Scheepstonnagebelasting 2007
- de Landsverordening onroerendezaakbelasting 2014

De voorgestelde wijzigingen in het onderhavige ontwerp introduceren concrete aanpassingen die, zoals reeds aangegeven, gericht zijn op het versterken van transparantie, het verbreden van de belastinggrondslag

en het verbeteren van de rechtszekerheid. In de volgende paragrafen zullen de voorgestelde wijzigingen onderverdeeld naar belastingverordening besproken worden. In dit kader zullen niet alle wijzigingen de revue passeren. De voorgestelde wijzigingen die naar de mening van de SER inhoudelijk goed zijn of materieel geen noemenswaardige implicaties zullen hebben zijn buiten beschouwing gelaten. Hierbij kan gedacht worden aan onder andere de wijzigingen in de scheepstonnageregeling, de ouderentoeslag, de investeringsaftrek, de definitie van reële aanwezigheid (Art. 1A LWB) en de Invorderingsverordening 1954. De wijzigingen in de scheepstonnageregeling beogen geen inhoudelijke wijziging van de regeling zelf en dienen slechts ter waarborg van correcte verwerking van eerdere wetswijzigingen en behoud van consistentie binnen de huidige scheepstonnageregeling. De voorgestelde verhoging van de ouderentoeslag van NAf. 1276 naar NAf. 1539 is volgens de SER een effectieve tegemoetkoming ter verlaging van de belastingdruk van de groep belastingplichtigen van 60 jaar en ouder. De geschatte belastingderving van deze voorgestelde verhoging wordt volgens de MvT geschat op minder dan NAf 1 miljoen, hetgeen geen noemenswaardige implicatie zal hebben voor de overheidsbegroting. Het opnemen van het gehele artikel 1C LWB over reële aanwezigheid (*substance requirements*)[21] is ter volledigheid en ter voorkoming van mogelijke wetstechnische omissies.

2.2.1 Algemene landsverordening landsbelastingen

A. Voorlopige aanslag, artikel 11, derde lid ALL

De SER gaat ervan uit dat deze teruggavemogelijkheid is bedoeld om de teruggave inkomstenbelasting en premies in de tijd naar voren te kunnen halen. Een voorlopige teruggaaf is nu alleen mogelijk middels een loonbeschikking en vereist de medewerking van een werkgever, waardoor belastingplichtigen die niet in (fictieve) dienstbetrekking werkzaam zijn, hiertoe geen mogelijkheid hebben. Bovendien komt (een gedeelte van) de teruggave van de premies met een loonbeschikking niet de belastingplichtige toe, maar de werkgever. Dit volgt uit de wetssystematiek en het feit dat een werkgever 'meegeniet' van een loonbeschikking doordat de werkgever door de verlaging van het belastbaar loon, minder werkgeverstoeslag hoeft te betalen voor de werknemer.

De SER raadt de regering aan gebruik te maken van de mogelijkheid bij ministeriële regeling regels vast te stellen onder welke voorwaarden een voorlopige negatieve aanslag kan worden vastgesteld, bijvoorbeeld middels een (versimpelde) voorlopige online aangifte en op basis van de aan het tijdvak voorafgaande inkomensgegevens. Het aanvraagproces zou hiermee kunnen worden geautomatiseerd en aanzienlijk vereenvoudigd en versneld in vergelijking met het huidige aanvraagproces van een loonbeschikking. Het

---

[21] In het belastingrecht verwijst 'economische aanwezigheid' naar de mate waarin een entiteit fysiek of economisch actief is binnen een bepaald rechtsgebied, wat bepalend is voor belastingverplichtingen in dat gebied. Dit concept is nauw verbonden met het begrip 'vaste inrichting', dat wordt gedefinieerd als een vaste bedrijfsinrichting waardoor de werkzaamheden van een onderneming geheel of gedeeltelijk worden uitgeoefend. Voorbeelden hiervan zijn een kantoor, fabriek of werkplaats. De OESO heeft in haar Modelverdrag richtlijnen opgesteld om te bepalen wanneer sprake is van een vaste inrichting. Volgens deze richtlijnen kan een onderneming als economisch aanwezig worden beschouwd in een rechtsgebied als zij beschikt over een fysieke locatie, zoals een kantoor of fabriek, of als zij een afhankelijke vertegenwoordiger heeft die bevoegd is contracten te sluiten namens de onderneming.
Daarnaast speelt de "substance over form"-doctrine een cruciale rol bij het beoordelen van economische aanwezigheid. Deze doctrine stelt dat bij fiscale beoordelingen de economische realiteit van een transactie of bedrijfsstructuur zwaarder weegt dan de juridische vorm. Dit betekent dat belastingautoriteiten verder kijken dan formele structuren om de daadwerkelijke economische activiteiten en aanwezigheid van een entiteit te evalueren. Het concept van economische aanwezigheid is essentieel voor het vaststellen van belastingverplichtingen, vooral in een tijdperk waarin digitale economieën en grensoverschrijdende activiteiten toenemen. Het helpt jurisdicties te bepalen welke entiteiten belastingplichtig zijn op basis van hun daadwerkelijke economische activiteiten binnen het rechtsgebied, ongeacht de juridische structuren die zij hebben opgezet. Voor een diepgaand begrip van deze concepten en hun toepassing in het internationale belastingrecht wordt verwezen naar de volgende bronnen: Crowe Peak, *'Een belastbare aanwezigheid in het buitenland: een vaste inrichting?'*, gepubliceerd in 2023, geraadpleegd via crowe-peak.nl.; Tax Guru, *'Doctrine of Substance Over Form: Concept, Meaning & Applications'*, gepubliceerd op 21 juni 2023, geraadpleegd via taxguru.in.; Moore Belgium, *'Vaste inrichtingen scherper gedefinieerd in nieuw dubbelbelastingverdrag'*, gepubliceerd in 2023, geraadpleegd via moore.be.; OESO, *'Model Tax Convention on Income and on Capital 2017'* (full version), Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD), gepubliceerd in 2017, ISBN: 9789264277151.

doen van een voorlopige aangifte inkomstenbelasting kan tevens worden gebruikt om de heffing in de tijd naar voren te halen, bijvoorbeeld bij emigratie, overlijden of dienstbetrekkingen waarbij er geen Curaçaose inhoudingsplichtige is.

B. Bezwaar en Beroep, artikel 30 en 31 ALL

Voorgesteld wordt de termijnen voor bezwaar en beroep en de regeling voor het uitblijven van een uitspraak te herzien. Zo wordt:

- de termijn van het doen van uitspraak op bezwaar verkort van 9 maanden tot 6 maanden (artikel 30, eerste lid ALL);
- de mogelijkheid tot verlenging verkort van 9 maanden tot 3 maanden (artikel 30, tweede lid ALL);
- de zogenaamde fictieve weigering tot het doen van uitspraak op bezwaar vervangen met een ontvankelijk verklaring en een fictieve afwijzing van het bezwaar (artikel 30, derde lid ALL);
- de termijn voor het instellen van beroep bij fictieve afwijzing verkort van 12 maanden tot 3 maanden (artikel 31, eerste lid ALL).

Hoewel een versnelde geschillenbeslechting wordt toejuicht, vraagt de SER zich af, zoals ook is aangegeven door de Directeur Wetgeving en Juridische Zaken, in hoeverre het realistisch is dat bezwaarschriften binnen 6 maanden geadresseerd worden, zonder dat de capaciteit van de Inspectie wordt uitgebreid. Onduidelijk is of de reeds getroffen maatregelen zoals de beoogde opschoning, aantrekking van nieuwe mensen en het ingevoerde ticket-systeem, de beschikbare tijd van de inspectie om bezwaarschriften af te handelen heeft vergroot en de doorlooptijd heeft verkort. De SER verzoekt inzichtelijk te maken wat de stand van ingediende bezwaarschriften is per 1/1/2023, per 1/1/2024 en per 1/1/2025 alsmede van de gemiddelde doorlooptijd. Een uitvoerbaarheidstoets is immers uitgebleven.

Ook vraagt de SER zich af of de versnelde gang naar de rechter, in verband met de huidige bezetting van het Gemeenschappelijke Hof van Justitie, met hen is afgestemd.
Een fictieve afwijzing zal in zijn algemeenheid niet zijn voorzien van een inhoudelijke motivering, zodat uit de beslissing niet kan worden opgemaakt waarom aan de aangevoerde bezwaren niet is tegemoetgekomen. Ook kan geen afweging worden gemaakt of een vervolgprocedure met kans op succes gevoerd kan worden. De SER merkt op dat bij de invoering van de huidige regeling het Gemeenschappelijk Hof van Justitie overspoeld werd met beroepschriften tegen het niet doen van uitspraak zijdens de belastingautoriteit. Naar aanleiding hiervan is verzocht een praktische regeling te treffen met de Inspectie door de afhandeling terug te verwijzen. De SER verzoekt te onderbouwen dat de invoering van de huidige regeling in de praktijk heeft geleid tot een verkorting van de totale rechtsgang.

In de praktijk blijkt het ook lastig de termijnen in de gaten te houden. Een belanghebbende kan immers pas negen maanden nadat het bezwaar is ingediend in beroep gaan tegen de fictieve weigering een besluit te nemen, waarvoor hij twaalf maanden de tijd heeft, zonder dat hij daar een notificatie van krijgt. Bij de fictieve afwijzing kan de belanghebbende al na zes maanden in beroep, maar heeft hij daar slechts drie maanden de tijd voor. De SER acht het in het kader van de waarborging van een goede rechtsbescherming van belang dat belanghebbenden uitdrukkelijk op deze termijnen gewezen worden. Zowel bij het afgeven van de initiële beschikking, het (online) indienen van het bezwaar, als bij de fictieve afwijzing. Bij de automatische fictieve afwijzing en verklaring van ontvankelijkheid adviseert de SER bovendien hiervan een afschrift aan de belastingplichtige te doen toekomen. Hoewel beoogd wordt met de verkorting van de termijn de rechtszekerheid van de belastingplichtigen te vergroten, zal deze mogelijk de belastingplichtige ook sneller verplichten extra kosten te maken aangezien de formaliteiten voor een gang naar de rechter aanzienlijk uitgebreider zijn en ook binnen de gestelde periode moeten worden afgehandeld. Deze verzwaring van de administratieve lasten voor de burger is niet gemotiveerd in het ontwerp.

Verder constateert de SER dat in het ter advisering voorgelegd dossier constructieve oplossingen ontbreken voor de oorzaken die ten grondslag liggen aan de grote hoeveelheid niet afgehandelde bezwaren en verzoeken, zoals onder andere:

- versimpeling van verouderde en complexe wetgeving en samenhangende aangiften;
- het toesturen van gemotiveerde afwijkingsbrieven of mededelingen terzake;
- contact opnemen met de belastingplichtige of adviseur om te voorkomen dat “onnodig” bezwaar moet worden gemaakt;

- het vereenvoudigen en toegankelijker maken van de bezwaarprocedures door in het online portaal een bezwaarmogelijkheid in verschillende talen aan te bieden, waarbij de belastingplichtige uit voorgeprogrammeerde bezwaargronden kan kiezen en begeleid wordt de juiste bewijsstukken bij te voegen; of
- samenhangende aanslagen samen te voegen, zodat nog slechts één bezwaar kan worden afgehandeld;

De SER adviseert de regering om een inventarisatie te verrichten naar de grootste bottlenecks en hiervoor de nodige concrete oplossingen aan te dragen.

Tot slot constateert de SER dat volgens de huidige wettekst niet expliciet vermeld dat de Inspecteur de uitspraaktermijn moet verlengen vóór het verstrijken van de termijn van zes maanden. Deze onduidelijkheid kan leiden tot interpretatieverschillen. De voorgestelde wettekst laat ruimte voor twee mogelijke lezingen:

- De verlenging van de uitspraaktermijn met drie maanden dient plaats te vinden vóór het verstrijken van de oorspronkelijke termijn van zes maanden. Indien deze termijn verstrijkt zonder tijdige verlenging, wordt het bezwaarschrift automatisch ontvankelijk verklaard en geacht te zijn afgewezen.
- De verlenging van de uitspraaktermijn kan ook na het verstrijken van de zesmaandentermijn plaatsvinden, mits één van de gronden genoemd in de Ministeriële regeling formeel belastingrecht van toepassing is.

Om interpretatieverschillen te voorkomen, acht de SER het wenselijk dat in de wettekst expliciet wordt verduidelijkt op welk moment en onder welke voorwaarden de Inspecteur bevoegd is tot verlenging van de uitspraaktermijn.

C. Informatieverstrekking huurgegevens, artikel 45b ALL

Een andere belangrijke juridische interventie binnen het ontwerp is de invoering van verplichte rapportages voor huurinkomsten. Deze verplichting, zoals opgenomen in de voorgestelde herziening van de Algemene Landsverordening Landsbelastingen, is bedoeld om niet-geregistreerde inkomsten in de vastgoedsector zichtbaar te maken en de belastinggrondslag te verbreden. Door sancties te koppelen aan niet-naleving wordt niet alleen de transparantie bevorderd, maar wordt ook de belastingmoraal versterkt. Deze maatregel sluit aan bij bredere inspanningen om fiscale eerlijkheid te bevorderen en informele economische activiteiten binnen de formele economie te trekken, zo wordt in de MvT betoogd.

Het verstrekken van huurgegevens, indien geen beroep wordt gedaan op een huurderbijdrage, is niet in het belang van de heffing van belasting van de belastingplichtige zelf, doch slechts voor de heffing van derden. Het niet voldoen aan deze informatieplicht wordt op basis van artikel 49, eerste lid, onderdeel m ALL, strafbaar gesteld met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden en een geldboete van de vierde categorie (NAf 25.000). Een dergelijke verplichting die niet in het belang van de heffing van belasting van de belastingplichtige is, acht de SER buitenproportioneel.

Ook zijn bepaalde gegevens die worden verzocht op basis van de voorgestelde regeling niet nodig. Zo volgt reeds uit de aangifte waar iemand woont en beschikt de Belastingdienst over gegevens van huiseigenaren via het Kadaster. Voor de toepassing van de huurderbijdrage is slechts relevant dat de belastingplichtige de huurkosten heeft gemaakt, vergelijkbaar met de hypotheekrenteaftrek. Om te controleren of de huur bij de ontvanger in de heffing wordt betrokken, is slechts de naam en het Crib-nummer van de verhuurder nodig en niet het adres en de bankgegevens. Desgewenst kan de Stichting Belasting Accountants Bureau (SBAB) een onderzoek instellen indien nadere gegevens benodigd zijn. Het lijkt erop dat door het verplicht stellen van het verstrekken van huurgegevens, de belastingplichtige een verlengstuk dreigt te worden van de SBAB, terwijl de aangifte inkomstenbelasting is bedoeld om de heffing van de belastingplichtige vast te stellen.

Op basis van bovenstaande adviseert de SER een dergelijke informatieverplichting alleen verplicht te stellen indien een belastingplichtige een beroep doet op de huurderbijdrage, nu dit in het belang is van zijn belastingheffing. Daarnaast zouden niet meer dan alleen relevante gegevens (voor de huurderbijdrage) moeten worden gevraagd, zoals het bewijs van betaling en eventueel de naam en het Crib-nummer van de verhuurder.

2.2.2 Winstbelasting

A. SPF en trust inkomen uit onroerende zaken, artikel 2 eerste lid, onderdelen h en i LWB en artikel 4, twaalfde lid LWB

Het tegengaan van SPF en trust constructies met onroerend goed, waarbij er geen of weinig belastingheffing plaatsvindt, is een positieve ontwikkeling die zal bijdragen aan het fair share principe. Immers, het niet afdragen van belastingen door de één leidt tot een noodzakelijke toename van de afdracht door de anderen.

B. Excessief lenen en agio, artikel 5 LWB

De SER vraagt zich af waarom de fictieve dividenduitkering bij excessief lenen fictief aan een informele agioreserve dient te worden toegevoegd. Dit kan net als andere fiscaal commerciële vermogensverschillen extracomptabel worden bijgehouden, waarvoor geen aparte wettelijke regeling hoeft te worden getroffen. Zo wordt de storting van informeel kapitaal in andere gevallen, bijvoorbeeld bij hybride leningen, extracomptabel bijgehouden, zonder wettelijke regeling die dat expliciet voorschrijft.

C. Investeringsaftrek erkende opleiding, artikel 5A LWB

Ondernemingen die investeren in opleidingen en bijscholing van hun personeel kunnen profiteren van verhoogde aftrekposten. De ontwerplandsverordening bepaalt dat werkgevers 30% van de gemaakte opleidingskosten als extra aftrekpost kunnen claimen, mits de opleiding voldoet aan de accreditatie-eisen zoals vastgesteld door internationale organisaties, zoals het International Accreditation Forum (IAF)[22].
Hoewel de SER iedere stimulering van in Curaçao erkende opleidingen aanmoedigt, vraagt de SER zich af of deze regel ondernemers daadwerkelijk zal motiveren te investeren in opleidingen van personeel. Bij de investeringsaftrek voor een in Curaçao erkende universitaire opleiding van NAf 7.000 per jaar, levert dit een winstbelastingvoordeel op van NAf 315 gulden bij een tarief van 15% en NAf 462 bij 22%. Indien hier de kosten van administratie en additionele aangiftewerkzaamheden vanaf worden getrokken, is het voordeel verwaarloosbaar.

Gelet hierop vraagt de SER zich af of een fiscale stimuleringsmaatregel van redelijk geringe omvang, bezien vanuit het perspectief van de werkgever, de meest effectieve weg is om dit doel te bereiken. Volgens de SER zijn andere opties meer voor de hand liggend zoals subsidieregelingen voor erkende opleidingen, die de hoge opleidingskosten mitigeren en welke geen voorfinanciering of extra administratie voor de aangifte vergen. Verder constateert de SER dat geen enkel onderzoek aan deze voorgestelde regeling ten grondslag ligt, waardoor onbekend is waar de problematiek van het opleiden van personeel uit bestaat. De bevindingen van vorengenoemd onderzoek kunnen een beter zicht verschaffen in de inrichting van een fiscaal aantrekkelijke investeringsaftrekregeling voor erkende opleidingen bezien vanuit het perspectief van de werkgever.

---

[22] Het IAF is een wereldwijd samenwerkingsverband van accreditatieinstellingen en andere belanghebbenden die betrokken zijn bij conformiteitsbeoordeling op gebieden zoals managementsystemen, producten, processen, diensten en personeel. Het doel van het IAF is het ontwikkelen van een uniform wereldwijd programma voor conformiteitsbeoordeling, waarmee technische handelsbelemmeringen worden verminderd en de betrouwbaarheid van geaccrediteerde certificaten en verklaringen wordt gewaarborgd. Een belangrijk instrument van het IAF is de *Multilateral Recognition Arrangement (MLA)*, die wederzijdse erkenning van geaccrediteerde certificeringen mogelijk maakt. Dit draagt bij aan het vertrouwen in internationaal geaccrediteerde certificeringen en bevordert wereldwijde handel. Daarnaast biedt het IAF met IAF CertSearch een database voor het verifiëren van de status van geaccrediteerde certificeringen. In oktober 2024 kondigden het IAF en de International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) aan dat zij fuseren tot de Global Accreditation Cooperation (GLOBAC), een fusie die is bedoeld om wereldwijde accreditatie-inspanningen te stroomlijnen en de effectiviteit van conformiteitsbeoordeling te verbeteren; zie ook IAF, *'Over IAF'*, 2023. Beschikbaar via iaf.nu; het *IAF Multilateral Recognition Arrangement*, 2024 (beschikbaar via Wikipedia); IAF CertSearch; *'Wat is IAF CertSearch?'*, 2023, beschikbaar via iafcertsearch.org , en; IAS, *'ILAC and IAF are merging to form GLOBAC'*, 2024, beschikbaar via IAS Online.

D. Renteaftrekbeperking laagbelaste concernfinanciering, artikel 6, tweede lid LWB

In artikel 6, tweede lid, van de Landsverordening op de Winstbelasting 1940 is de renteaftrekbeperking voor laag belaste concernfinanciering uitgebreid naar alle laag belaste lichamen die deel uitmaken van een concern, ongeacht hun vestigingsplaats.

Onduidelijk is of met 'in feite direct of indirect verschuldigd zijn aan tot het concern behorende lichamen' ook financiering valt die wordt verstrekt door of aan een SPF of trust met een gelieerde Ultimate Beneficial Owner. Doordat er bij een SPF of trust geen sprake is van een aandelenbelang, zou de renteaftrekbeperking in dergelijke gevallen niet van toepassing zijn. De SER adviseert om dit te verduidelijken.

E. Laag belaste beleggingsdeelnemingen, artikel 11, achtste lid LWB

Bij laag belaste beleggingsdeelnemingen wordt voorgesteld een fictief dividend van 50% en 100% van de winst van de binnen- of buitenlandse deelnemingen in aanmerking te nemen, zoals reeds vanaf 2019 is ingevoerd voor Curaçaose banken en verzekeraars. De SER vraagt zich af of is onderzocht welke impact de uitbreiding van deze maatregel heeft op buitenlandse beleggingsstructuren en de gevolgen voor het vestigingsklimaat en de Curaçaose trustsector, die veelal het beheer over dergelijke structuren voeren. De SER betwijfelt of een fictieve heffing gunstig is voor het Curaçaose vestigingsklimaat en vreest het vertrek van dergelijke structuren uit Curaçao en de werkgelegenheid die dergelijke structuren meebrengen. Bovendien zou met de introductie van een dergelijke maatregel, de 0% winstbelastingfaciliteit van de Curaçaose beleggingsvennootschap (CBV) teniet worden gedaan, indien het rendement niet bij de CBV maar bij de aandeelhouder direct in de heffing wordt betrokken.

Een minder ingrijpende maatregel, die beter aansluit bij de werkelijkheid, is de definitie van dividend in artikel 1A, eerste lid, onderdeel g LWB aan te passen. Hiermee wordt in de praktijk de 10% heffing bij dividenden van laag belaste deelnemingen voorkomen, door geen dividend maar bijvoorbeeld bonusaandelen uit te keren, kapitaal terug te storten, aandelen in te kopen of een liquidatie-uitkering te doen. Door deze categorieën te belasten (voor zover er winstreserves aanwezig zijn), wordt de winst alleen belast indien er een uitkering plaatsvindt.

De invoering van een fictieve heffing lijkt tevens niet gewenst met het oog op de uitvoering en controle door de Inspectie en de capaciteit die een dergelijke controle vergt.

F. Stilzwijgende inwilliging fiscale eenheid verzoeken, artikel 14, negende lid LWB

Fiscale eenheidsbeschikkingen die niet binnen twee maanden zijn afgegeven, worden geacht te zijn ingewilligd. De SER vraagt zich af of dit vanuit praktische overwegingen wordt gedaan, omdat het risico dat niet aan de voorwaarden wordt voldaan uit ervaringscijfers laag blijkt te zijn. Indien dat het geval is, lijkt het in de rede te liggen, zoals reeds mogelijk is gemaakt voor Curaçaose beleggingsvennootschappen en doelvermogens, om de fiscale eenheid in de aangifte aan te kunnen geven.

Daarnaast vraagt de SER zich af waarom de automatische inwilliging voor de fiscale eenheid nu wordt ingevoerd, terwijl die voor de transparante vennootschap juist recentelijk is afgeschaft met de Landsverordening herziening en reparatie belastingverordeningen 2024 (PB 2024, no. 40). In beide gevallen zullen de achterliggers de belastingplichtigen worden. De SER raadt aan voor beide regelingen dezelfde lijn aan te houden. Hetzelfde geldt voor verzoeken om toekenning van de transparante status op basis van de 'Aanschrijving verduidelijking trust en spf' van 22 december 2016, nu daar ook een beroep op transparante status kan worden gedaan door een SPF of trust.

Ook adviseert de SER in het kader van transparantie, een afschrift van de automatische inwilliging aan belastingplichtige te doen toekomen. Een dergelijk afschrift is in praktijk vaak nodig om aan buitenlandse belastingautoriteiten een bewijs te kunnen overleggen van het bestaan van de fiscale eenheid en door welke belastingplichtige in Curaçao aangifte wordt gedaan. In situaties van een buitenlandse aandeelhouder van een fiscale eenheid, eisen sommige buitenlandse belastingautoriteiten verklaringen die zijn afgegeven door de Curaçaose belastingautoriteiten en is een automatische inwilliging op basis van een wettelijke regeling niet voldoende.

G. Tariefswijziging winstbelasting, artikel 15, zesde lid LWB

Er wordt een nieuw effectief tarief voor inkomen uit onroerend goed van 10% geïntroduceerd voor SPFs en trusts in artikel 15, zesde lid LWB.

Op dit moment heeft artikel 15 LWB geen vijfde lid. De SER vermoedt dat dit lid is gereserveerd om het verlaagde winstbelastingtarief van 15% op te nemen, wat nu nog volgt uit de Aanschrijving wijziging belastingtarief winstbelasting van 7 juli 2023. De SER adviseert de aanschrijving te codificeren door een wijziging van het tarief in dit wetsvoorstel op te nemen.

H. Beëindiging oprichtingsfictie na omzetting in buitenlandse rechtspersoon artikel 1, tweede lid, nieuwe volzin LWB

De oprichtingsfictie als bedoeld in de vorige volzinnen van artikel 1, tweede lid LWB, eindigt zodra een vennootschap op grond van artikel 304 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek, is omgezet naar een buitenlandse rechtspersoon. De SER vraagt zich af waarom enkel de rechtsvormen naamloze vennootschap en besloten vennootschap (art. 2:304 BW) meegenomen worden in deze voorgestelde regeling en niet ook de rechtsvorm stichting (art. 2:306 BW).

2.2.3 Inkomstenbelasting

A. Fictief rendement, artikel 5, vierde lid LIB

Bij de introductie van het fictief rendementsregime werd gestreefd naar een eenvoudige, transparante en praktische regeling voor inkomsten uit een vrijgestelde vennootschap. Om deze redenen was gekozen voor een systeem waarbij jaarlijks een fictief bedrag wordt belast zonder de mogelijkheid om hiervan af te wijken.

Met de voorgestelde aanpassingen wordt afgestapt van een eenvoudige, transparante en praktische regeling. Voorgesteld wordt een onderscheid te maken in het vermogen van de CBV naar drie soorten vermogen:

1. het onderliggende vermogen bestaande uit krediet en beleggingen;
2. het onderliggende vermogen bestaande uit intellectuele eigendom; en
3. het onderliggende vermogen bestaande uit deelnemingen waarop de deelnemingsvrijstelling van toepassing is.

Alleen het fictief inkomen uit het eerste vermogen valt onder de nieuwe fictief rendementsregeling. Uit het tweede vermogen wordt geen enkel inkomen bij de aandeelhouder belast. Het inkomen uit het laatste vermogen dat de CBV ontvangt is bij de aandeelhouder belast met 10% (zonder rekening te houden met eventuele kosten), tezamen met een nieuwe fictieve agioregeling. In wezen wordt de oude regeling hiermee opgesplitst in drie verschillende regimes. Dit lijkt aan de doel en strekking van een praktisch uitvoerbare regeling voorbij te gaan.

Daarnaast wordt in de MvT voorgesteld om zo nauw mogelijk aan te sluiten bij hetgeen daadwerkelijk wordt ontvangen. De SER vraagt zich af waarom in dat geval simpelweg niet wordt voorgesteld het daadwerkelijke aanmerkelijk belang inkomen te belasten. De SER adviseert te onderzoeken of het verschil in behandeling van aanmerkelijkbelanghouders met een CBV dan wel een regulier belaste vennootschap anno 2025 nog een maatschappelijk doel dient, welke een andere en gunstigere heffing rechtvaardigt.
Ook adviseert de SER, net als bij de toelichting bij de evenzo complexe regeling voor agio en excessief lenen in onderdeel E voor artikel 5 LWB is gedaan, in de toelichting op de nieuwe fictief rendementsregeling voorbeelden met cijfermatige uitwerkingen te geven van de heffing bij verschillende onderliggende vermogens.

Voor een belang in een niet in Curaçao gevestigd lichaam dat zich in aanzienlijke mate bezighoudt met vergelijkbare activiteiten als een CBV, geldt eveneens het fictief rendementsregime. 'In aanzienlijke mate' is geen algemeen gebruikte fiscale term en dergelijke vage normen leiden tot uitvoeringsproblemen. De SER adviseert daarom een percentage in de wet op te nemen.

De gehanteerde term 'actuele waarde' in onderdeel i van het vierde lid, is ook geen algemeen gebruikte fiscale term in Curaçao. Als gevolg hiervan adviseert de SER om in plaats van de term 'actuele waarde' het begrip 'waarde in het economisch verkeer' te hanteren.

Daarnaast is de SER van mening dat door uitsluitend uit te gaan van de bezittingen en de schulden daarbij buiten beschouwing te laten, wordt belasting geheven over een inkomen dat feitelijk niet is genoten. Dit kan ertoe leiden dat het voorgestelde wetsbepaling, mede in het licht van de recente Box III-arresten van de Hoge Raad, geen stand zal houden bij toetsing door de rechter.

De SER constateert dat recent door de Staten een afwijkende fiscale behandeling van het fictief rendement is aangenomen. Volgens de door de Staten behandelde Landsverordening bevordering arbeidsparticipatie jongeren en jong volwassenen[23] wordt artikel 5, vierde lid LIB het fictief rendement van 4% verhoogd naar 10%.

Het feit dat twee verschillende fiscale behandelingen van het fictief rendement worden voorgesteld in twee verschillende ontwerplandsverordeningen geeft blijk dat geen sprake is van fiscale coherentie. Bovendien heeft een aanpassing van het tarief van het fictief rendement in deze ontwerplandsverordening geen enkel verband met bevordering arbeidsparticipatie van jongeren en jongvolwassenen.

B. Excessief lenen, artikel 11 LIB

De maatregel om belastinguitstel tegen te gaan door rekening courant verhoudingen met aandeelhouders te herkwalificeren als dividend, acht de SER een positieve ontwikkeling, indien dit rekening courantverhoudingen betreft die feitelijk niet worden terugbetaald, de zogenaamde 'schijnleningen'.

De regeling, zoals deze is voorgesteld, herkwalificeert in wezen alle leningen die gezamenlijk de leendrempel overstijgen tot schijnlening en daarmee tot dividend (met uitzondering van de lening voor de eigen woning), zonder enige mogelijkheid tot tegenbewijs. Een dergelijke regeling lijkt daarmee zijn doel voorbij te schieten. Een fiscale maatregel zou immers niet in de weg moeten staan aan de zakelijke financiering door een vennootschap. De SER adviseert daarom om of een tegenbewijsregeling op te nemen of leningen alleen te herkwalificeren, indien deze niet binnen een bepaalde termijn en bijvoorbeeld tenminste jaarlijks worden afgelost. Hier kunnen voor verschillende soorten en hoogten van financiering, bij nadere regelgeving regels voor worden gesteld. Een alternatief is het minimum gebruikelijk loon van NAf 50.000 in artikel 6D LLB te verhogen. Op deze wijze wordt hetgeen uit de vennootschap wordt gehaald reeds bij de directeur-grootaandeelhouder (DGA) in de loonheffing betrokken en wordt een boeking als rekening courant verhouding voorkomen. Dit is een veel eenvoudiger en effectievere wijze om direct belasting te heffen bij een DGA dan een complexe regeling excessief lenen. De SER constateert dat in de door de Staten aangenomen Landsverordening bevordering arbeidsparticipatie jongeren en jong volwassenen een wijziging in de vrijstellingen van artikel 6D LLB wordt voorgesteld. Het wijzigen van de fictief loon bepaling heeft geen enkel verband met bevordering van arbeidsparticipatie van jongeren en jongvolwassenen. Het in twee verschillende ontwerplandsverordeningen regels geven die de DGA raken geeft blijk dat geen sprake is van fiscale coherentie.

De SER adviseert ook nader te onderbouwen waarom is gekozen voor het bedrag van NAf 150.000. DGA's met voldoende inkomen en vermogen zouden doorgaans in staat moeten zijn om NAf 150.000 af te lossen. Ter vergelijking, de vergelijkbare Nederlandse excessief lenen regeling hanteert een bedrag van gemiddeld EUR 600.000 (2023 en 2024). Daarnaast ontbreekt er een mogelijkheid het bedrag bij te stellen op basis van indexatie, waardoor hiervoor een wetswijziging benodigd zou zijn. Dit is een gemiste kans de nieuwe wetgeving toekomstbestendig en actualiseerbaar te maken.

---

[23]Staten van Curaçao, Zittingsjaar 2024-2025-184, Initiatieflandsverordening houdende regels inzake de vrijstelling van loonbelasting en sociale lasten op het loon van jongeren en jong volwassenen en tot wijziging van de Landsverordening op de Loonbelasting, de Landsverordening op de Inkomstenbelasting en de Landsverordening op de Winstbelasting (Landsverordening bevordering arbeidsparticipatie jongeren en jong volwassenen) (Gewijzigd ontwerp)

In situaties waarbij de aandeelhouder tevens bestuurder is, lijkt het vestigen van het recht van hypotheek (in wezen aan zichzelf), te leiden tot overkill en onnodig kostenverhogend. Als alternatief zou een positieve - of negatieve hypotheekverklaring kunnen worden geëist, waarbij de DGA verklaart op verzoek van de vennootschap alsnog een recht van hypotheek overeen te komen (positief) of geen andere hypotheken aan te gaan (negatief). Op deze wijze wordt voldoende zekerheid gesteld en is vestiging van hypotheek overbodig.

C. Onderhoudskosten eigen woning, artikel 16, eerste lid, onderdeel h, sub 2 LIB

Het voorstel impliceert dat onderhoudskosten aan de eigen woning weer aftrekbaar worden tot een maximumbedrag van NAf 5.000 per jaar. Voor deze aftrek geldt echter een administratieve voorwaarde: belastingplichtigen moeten facturen of kassabonnen kunnen overleggen die voldoen aan de eisen van artikel 44 en artikel 44a van de Algemene Landsverordening Landsbelastingen (ALL). Het herinvoeren van een aftrekpost voor onderhoud van de eigen woning kan huiseigenaren stimuleren om te investeren in het onderhoud van hun woningen, hetgeen enerzijds kan bijdragen aan de woningkwaliteit en waardeontwikkeling anderzijds stimulering van de bouwsector. De SER is van oordeel dat de herinvoering van aftrek van onderhoudskosten zorgvuldig moet worden vormgegeven om effectief te zijn en misbruik te voorkomen. De SER benadrukt dat het belangrijk is om bij de herziening van de wetgeving duidelijke voorwaarden vast te stellen voor de aftrekpost, zoals welke soorten onderhoud in aanmerking komen, om ervoor te zorgen dat de maatregel effectief is en gericht is op het bevorderen van investeringen in behoud van de woningvoorraad.

Echter, constateert de SER dat het doel en strekking van deze regeling niet wordt toegelicht in de MvT. In de MvT wordt slechts verwezen naar een afspraak opgenomen in het regeerakkoord. De SER adviseert nader te onderbouwen wat het doel en strekking van de voorgestelde regeling is. Een extra aftrek voor eigen woningbezitters, naast de hypotheekrenteaftrek, vergroot juist het verschil in fiscale behandeling tussen huurders en eigen woningbezitters. De onderhoudskosten van de eigen woning die tot hoofdverblijf dient waren vanaf 1 januari 2001 tot 1 januari 2015 aftrekbaar tot een bedrag gelijk aan 2% van de waarde van de eigen woning voor de toepassing van de grondbelasting, met dien verstande dat de aftrek een bedrag van NAf 3.000 niet kon overschrijden, op basis van artikel 16, eerste lid, onderdeel h, sub 2°, LIB1943. De mogelijkheid onderhoudskosten van de eigen woning af te trekken is vanwege uitvoeringstechnische redenen en niet toereikende capaciteit bij de Inspectie afgeschaft. Hierover is in de MvT bij de Landsverordening van 30 december 2014 (P.B. 2014, no. 114), p. 30, het volgende gezegd:

"De aftrek van de onderhoudskosten van de eigen woning als bedoeld in het eerste lid, onderdeel h, ten 2°, wordt afgeschaft. Een belangrijke reden voor het laten vervallen van deze aftrek is een vereenvoudiging. De belastingplichtige hoeft geen rekeningen en betalingsbewijzen meer te bewaren en bij de aangifte te voegen. Het betekent zeker een verlichting voor de Inspecteur. De controle van de bonnen en de beoordeling of sprake is van onderhoud vervalt hiermee. De huidige regeling is bewerkelijk voor de Inspecteur door de vele betalingsbewijzen die jaarlijks bij de aangiften gevoegd worden en die beoordeeld moeten worden." Het is onduidelijk waarom deze redenen nu ineens niet meer van toepassing zijn. Een uitvoerbaarheidstoets is evenmin verricht.

De SER adviseert daarom, indien een additionele tegemoetkoming gewenst is, voor een praktisch uitvoerbaar alternatief te kiezen, zoals een vaste aftrek of de aftrek van bijvoorbeeld de premies van de brandverzekering.

D. Belasting onroerend goed inkomen en buitenlandse belastingplichtigen, artikel 17, eerste lid, onderdeel c LIB

Inkomen uit Curaçaos onroerend goed gehouden door buitenlands belastingplichtigen, is op basis van het ontwerp belast met een tarief van 20%. Dit geldt op basis van het aangepaste artikel 17 LIB ook voor buitenlandse commandites van een CV. De belasting is echter eenvoudig te mitigeren door gebruik te maken van een SPF of trust. Indien het onroerend goed wordt ondergebracht in een SPF of trust, dan zijn de inkomsten belast tegen een winstbelastingtarief van 10%. De uitkering van de SPF of trust aan de in het buitenland wonende begunstigde is op basis van artikel 17 LIB niet belast. De effectieve druk is door het tussenschuiven van de SPF of trust verlaagd naar 10% in plaats van 20%. De SER adviseert daarom de

uitkering door een SPF of Trust te belasten, voor zover het inkomen voorkomt uit Curaçaos onroerend goed. Hierdoor wordt het onderscheid tussen binnen- en buitenlands belastingplichtigen met betrekking tot de heffing over inkomen uit dergelijke situsgoederen weggenomen.

E. Tabel inkomstenbelasting artikel 24, eerste lid LIB

In overeenstemming met de aanbevelingen van het IMF wordt de tariefstructuur vereenvoudigd, teneinde de belastingdruk te verlichten voor diegenen die het minst verdienen. Het aantal schijven in de inkomstenbelasting wordt verlaagd van zes naar vijf. Het aanpassen van de belastingtarieven om lage en middeninkomens te ontlasten kan de koopkracht en economische participatie vergroten, terwijl een evenwichtige tariefstructuur kan bijdragen tot een eerlijker belastingdruk. Dit vereist echter een zorgvuldige balans om belastinginkomsten duurzaam te houden.

Het CPB benadrukt dat belastinghervormingen uiteenlopende effecten hebben op verschillende inkomensgroepen. Hoewel de maatregel inkomensgelijkheid bevordert en armoede vermindert, moeten de gevolgen voor de arbeidsmarkt en economische stabiliteit zorgvuldig worden geëvalueerd[24]. Daarnaast heeft de Hoge Raad van Financiën in Nederland in een advies uit 2020 gewezen op de complexiteit van het verlagen van de lastendruk op arbeid en de financiering daarvan. Zij benadrukken dat dergelijke hervormingen zorgvuldig moeten worden overwogen om zowel de economische groei te stimuleren als de overheidsfinanciën op peil te houden.[25] Dit soort aanpassingen vergt een herziening van bestaande regelgeving en een zorgvuldige afweging van de budgettaire en economische gevolgen.[26] Het is belangrijk om bij dergelijke hervormingen rekening te houden met de verschillende effecten op diverse inkomensgroepen en de mogelijke complexiteit van de implementatie. Een specifieke analyse van de gevolgen voor de Curaçaose inkomensgroepen is essentieel om de daadwerkelijke impact van deze maatregel te beoordelen.

F. Bijzonder tarief, artikel 24, tweede lid LIB

Voorgesteld wordt het bijzonder tarief te vereenvoudigen door het minimum en maximum bijzonder tarief van 17% en 34% af te schaffen. Hierdoor kan alleen nog op verzoek een korting worden toegepast van 20% op de verschuldigde belasting.

In praktijk blijkt dit juist een van de meest complexe berekeningen te zijn, omdat rekening moet worden gehouden met een geschat jaarinkomen, aftrek van de over de uitkering verschuldigde werknemerspremies AOV/AWW en de reeds ingehouden premies volksverzekeringen en pensioen gedurende het jaar. De standaardbeschikkingen die worden afgegeven, houden in praktijk geen rekening hiermee en vergen de nodige tijd, waardoor tijdige uitbetaling in veel gevallen niet haalbaar is. De voorgestelde wijzigingen bieden hiervoor geen oplossing.

In het kader van vereenvoudiging stelt de SER daarom voor een vast verlaagd tarief te hanteren, bijvoorbeeld een tarief dat aansluit bij het tarief van de voorgaande schijf van het van toepassing zijnde bijzonder tarief over het jaarinkomen zonder de uitkering. Dergelijke tarieven kunnen in de payroll software worden voorgeprogrammeerd op bijzondere looncodes. Verzoeken aan de Inspectie kunnen op die manier achterwege blijven. Op basis van de verzamelloonstaat kan de Belastingdienst vervolgens eenvoudig controleren of het juiste tarief is toegepast.

G. Overwerktoeslag, artikel 24, vierde lid LIB

Werknemers met een belastbaar inkomen lager dan de ZV/OV premie-loongrens worden voor inkomsten uit overwerk, tot een maximum van NAf 12.000 per jaar, belast tegen een speciaal tarief van 5%. Overwerk wordt gedefinieerd als arbeid die wordt verricht buiten de maximale arbeidsduur per dag of per week, conform artikel 2, tweede lid, sub f van de Arbeidsregeling 2000 (P.B. 2000, no. 67)[27] en voorgesteld artikel 24, vierde

---

[24] https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-Publicatie-Effecten-van-belastinghervormingen-op-de-belastingdruk-van-verschillende-inkomensgroepen.pdf.
[25] https://hogeraadvanfinancien.be/sites/default/files/publications/hrf_fisc_2020_05.pdf.
[26] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/belastingplan/burgers.
[27] P.B. 2022, no. 123 (G.T.).

lid sub b LIB. Op basis van de voorgestelde regeling wordt overwerk tot een maximum van NAf. 12.000 niet belast op basis van de tabel bijzondere beloningen maar tegen een vast laag tarief van 5%.

Het invoeren van een lager belastingtarief op overwerk kan werknemers aanmoedigen om extra uren te werken, hetgeen naar verwachting de arbeidsproductiviteit verhoogt en bedrijven in staat stelt om aan een verhoogde vraag te voldoen zonder extra personeel aan te nemen. Dit kan vooral in sectoren met personeelstekorten een positieve ontwikkeling zijn. Werknemers profiteren direct van een hoger netto-inkomen voor overuren, wat hun financiële situatie verbetert. De SER is van oordeel dat deze regeling kan leiden tot bevordering van arbeidsparticipatie, maar vereist strikte controlemechanismen om misbruik en strategisch urenregistreren te voorkomen. Tevens benadrukt de SER het belang van een overwerkregeling die ervoor zorgt dat de maximale arbeidsduur, inclusief overwerk, zoals voorgeschreven in artikel 14 van de Arbeidsregeling 2000 (P.B. 2000, no. 67), [28]niet wordt overschreden. Dit is niet alleen van belang om wettelijke kaders te respecteren, maar ook vanuit gezondheidsredenen essentieel. Structureel lange werktijden en overmatige overuren kunnen leiden tot fysieke en mentale gezondheidsklachten. Het waarborgen van voldoende rust en herstel draagt bij aan de duurzame inzetbaarheid en het welzijn van werknemers.

In de ontwerplandsverordening wordt echter geen specifieke maatregel voorgesteld om misbruik te voorkomen. Zonder duidelijke controlemechanismen kunnen werkgevers en werknemers constructies opzetten waarbij reguliere werkuren worden omgezet in overwerk om belastingvoordeel te behalen. Dit kan leiden tot een verlies aan belastinginkomsten en verstoring van de arbeidsmarkt. De SER onderstreept het belang om bij de implementatie van een verlaagd belastingtarief op overwerk rekening te houden met de administratieve uitvoerbaarheid en de mogelijke effecten op zowel werkgevers als werknemers. Gelet hierop adviseert de SER nader te onderbouwen wat de doel en strekking van de voorgestelde regeling is en aan te geven of hier voldoende zwaarwegende rechtvaardigingsgronden voor zijn. Toepassing van het laagste tarief voor overwerk voor mensen met een salaris onder de ZV/OV grens, komt bovenop de reeds van toepassing zijnde extra verplichte compensatie die door werkgevers moet worden gegeven voor overwerk in de vorm van de overwerktoeslag die tenminste 50% bedraagt en kan oplopen tot 150%.

Daarnaast constateert de SER dat recent door de Staten een afwijkende fiscale behandeling van overwerkloon is aangenomen. Volgens de door de Staten aangenomen Landsverordening bevordering arbeidsparticipatie jongeren en jong volwassenen[29] wordt in artikel 6F, eerste lid sub v LLB een vrijstelling ingevoerd voor overwerkloon tot ten hoogste 10 uren per week mits het bruto jaarinkomen van de werknemer niet hoger is dan de inkomensgrens (NAf. 81117) vermeld in artikel 3 van de Arbeidsregeling. De vrijstelling van het overwerkloon is slechts mogelijk indien de inhoudingsplichtige binnen twee weken na aanvang van het kalenderjaar een verzoek, vergezeld met het overwerkregister en een schatting van de duur van het te verrichten overwerk per werknemer voor het lopend kalenderjaar, indient bij de Inspecteur. De Inspecteur heeft een beslistermijn van twee weken na ontvangst van het verzoek. Indien de Inspecteur geen beschikking afgeeft binnen de gestelde termijn van twee weken, wordt het verzoek geacht te zijn toegewezen.

Het feit dat twee verschillende fiscale behandelingen van overwerkloon worden voorgesteld in twee verschillende ontwerplandsverordeningen geeft blijk dat geen sprake is van fiscale coherentie.

H. Leerkrachtenbijdrage, artikel 24A, 10e lid, sub a LIB

In artikel 24A, tiende lid, sub a LIB wordt een stimuleringsmaatregel ingevoerd in de vorm van een leerkrachtenbijdrage voor leerkrachten met een eerstegraad lesbevoegdheid. Uit de MvT blijkt dat met de invoering van een leerkrachtenbijdrage voor leraren met een eerstegraad lesbevoegdheid wordt beoogd de verhouding in de salarisvoorwaarden voor deze groep leraren tussen de verschillende jurisdicties meer in balans te laten komen. De leerkrachten met een eerstegraad lesbevoegdheid komen in aanmerking voor

[28] P.B. 2022, no. 123 (G.T.).

[29]Staten van Curaçao, Zittingsjaar 2024-2025-184, Initiatieflandsverordening houdende regels inzake de vrijstelling van loonbelasting en sociale lasten op het loon van jongeren en jong volwassenen en tot wijziging van de Landsverordening op de Loonbelasting, de Landsverordening op de Inkomstenbelasting en de Landsverordening op de Winstbelasting (Landsverordening bevordering arbeidsparticipatie jongeren en jong volwassenen) (Gewijzigd ontwerp)

een belastingbijdrage van NAf 3600, mits tenminste op basis van een 25-urige werkweek wordt gewerkt. De leerkrachtenbijdrage zal prorata worden toegekend aan de maanden dat de aanstelling van toepassing was en het onderwijs in of vanuit Curaçao werd gegeven. Hiermee wordt beoogd om hooggekwalificeerde docenten aan te trekken en te behouden, wat de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. De SER onderkent dat het erkennen en belonen van hoogopgeleide docenten kan bijdragen aan de waardering van het leerkrachtenberoep.

Echter, is de SER van mening dat fiscale stimuleringsmaatregelen geen inbreuk mogen maken op het beginsel van gelijke behandeling van gelijke gevallen. Daar waar een onderscheid in fiscale behandeling gemaakt wordt, dient een objectieve rechtvaardiging te bestaan. Een maatregel die een andere fiscale behandeling voorschrijft voor bepaalde subjecten zal alleen te verdedigen zijn voor zover daarvoor voldoende zwaarwegende rechtvaardigingsgronden aan te voeren zijn. Dit moet gebaseerd zijn op deugdelijk onderzoek naar de achterliggende problematiek waarom het gewenste effect onder de huidige omstandigheden niet wordt bereikt. De voorgestelde regeling beoogd, naar aanleiding van de brandbrief van verschillende schoolbesturen, leraren zonder eerstegraad diploma te stimuleren alsnog een dergelijk diploma te behalen en eerstegraad leraren aan te trekken en te behouden door een verhoging van het nettosalaris. In de brandbrief wordt echter ook opgemerkt dat in alle lagen van het onderwijs een tekort aan gekwalificeerde leraren is.

Gelet op het tekort aan gekwalificeerd leraren in alle lagen van het onderwijs roept de regeling de vraag op of deze niet breder zou moeten gelden voor docenten in andere onderwijsniveaus, zoals het funderend onderwijs en VSBO-scholen. Vanuit een juridisch perspectief moet bovendien worden onderzocht of de maatregel in lijn is met Artikel 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) inzake non-discriminatie en Artikel 1 van het Eerste Protocol, dat de bescherming van eigendom regelt. Een toetsing is noodzakelijk om te beoordelen of de differentiatie tussen eerstegraads docenten en andere leerkrachten objectief en redelijk te rechtvaardigen is, zonder dat bepaalde groepen onterecht worden uitgesloten.

Daarnaast vraagt de SER zich af of een verhoging van het nettoloon van NAf 300 per maand, in vergelijking met bijvoorbeeld de lerarensalarissen in Nederland of Bonaire, de meest effectieve weg is om het doel aangaande het aantrekken en behoud van leerkrachten met eerstegraads lesbevoegdheid te bereiken. De voorgestelde regeling lijkt zonder nadere voorwaarden alleen een verkapte verhoging van het nettosalaris van reeds werkzame leraren met een 1e graad diploma te bewerkstelligen. Meer voor de hand liggend, zijn subsidieregelingen voor erkende opleidingen of bijscholing voor werkzame leraren die momenteel niet aan de opleidingseisen voldoen. Om gekwalificeerde leraren of net afgestudeerde leraren uit het buitenland aan te trekken, is bovendien ook de vernieuwde expatregeling voorgesteld met een 40% regeling (zie paragraaf 2.5.1). Tot slot geeft de SER aan de regering in overweging om deze regeling uit te breiden naar andere onderwijsniveaus, hetgeen niet alleen kan bijdragen aan de aanpak van het algehele docententekort, maar ook aan het vermijden van indirecte discriminatie en een betere naleving van de proportionaliteits- en redelijkheidstoets binnen het belastingstelsel.

De introductie van de leerkrachtenbijdrage illustreert het fenomeen dat een gerichte voordeel aan een specifieke beroepsgroep namelijk leerkrachten met eerstegraad lesbevoegdheid wordt geboden, terwijl vergelijkbare prikkels voor andere strategisch belangrijke beroepsgroepen ontbreken. Hierdoor ontstaat een onevenredige belastingdruk tussen beroepsgroepen, hetgeen in strijd kan zijn met het beginsel van fiscale neutraliteit.

I. Huurderbijdrage, artikel 24A, 10e lid, sub b LIB

Volgens de memorie van toelichting blijkt dat er een huurdersbijdrage wordt ingevoerd ter ondersteuning van huurders. Dit houdt in dat belastingplichtigen die een woning huren en voldoen aan de vereisten van artikel 45b van de Algemene Landsverordening Landsbelastingen (ALL), recht hebben op een tegemoetkoming van 10% van de betaalde huur, met een maximum van NAf 1.800 per jaar. Daarnaast kan uit de memorie van toelichting worden afgeleid dat beoogd wordt om de belastingdruk te verlichten voor diegenen die het minst verdienen door de huurdersbijdrage in mindering te brengen op de verschuldigde inkomstenbelasting.

Zonder nadere voorwaarden is de huurderbijdrage niet alleen van toepassing voor mensen met een kleine knip, maar voor alle belastingplichtigen met een huurwoning.

Bovendien blijkt uit de memorie van toelichting dat deze maatregel niet alleen is bedoeld om huurders financieel te ondersteunen, maar ook om de bouw van huurwoningen te stimuleren en de fiscale integriteit te verbeteren. Echter, de SER constateert dat de oorzaak-gevolgredenering achter de beoogde doelstelling inzake stimulering van de bouw van huurwoningen onduidelijk is. Het is niet vanzelfsprekend dat een hogere draagkracht van huurders direct leidt tot meer investeringen in huurwoningen. De huurders bouwen immers geen woningen. Projectontwikkelaars en vastgoedeigenaren baseren hun bouwbeslissingen niet uitsluitend op de bestedingsruimte van huurders maar op factoren zoals grondprijzen, bouwkosten, regelgeving en rendement op investeringen. Bovendien is er geen garantie dat de tegemoetkoming daadwerkelijk ten goede komt aan huurders, aangezien verhuurders de regeling van huurdersbijdrage kunnen ervaren als een prikkel om juist huurprijzen te verhogen als gevolg van de perceptie van grotere bestedingskracht bij de huurders. Verder wordt gesteld dat de regeling van huurdersbijdrage fiscale integriteit bevordert door het verplicht verstrekken van verhuurgegevens. De fiscale integriteit zal volgens de memorie van toelichting bereikt worden doordat de huurdersbijdrage afhankelijk wordt gesteld van het verstrekken van gegevens over de verhuurder. Hoewel dit kan helpen bij het inzichtelijk maken van niet-geregistreerde huurinkomsten, is niet duidelijk hoe streng de controle zal zijn en welke sancties gelden voor verhuurders die hun inkomsten niet correct opgeven.

Om deze regeling effectief te maken, is een duidelijkere beleidsanalyse nodig over hoe deze bijdrage daadwerkelijk bijdraagt aan de huursector en fiscale integriteit en welke flankerende maatregelen nodig zijn om misbruik en onbedoelde neveneffecten te voorkomen. Daarnaast is een administratie vereist wat tot praktische problemen kan leiden indien geen bewijs van betaling kan worden overgelegd (bij betaling in cash) of wanneer de verhuurder niet mee wenst te werken. Ook ontbreekt nadere regelgeving voor samenwoners en samenwonende partners.

2.2.4 Loonbelasting

A. Expatregeling, artikelen 6J, 6K en 6L LLB

De expatregeling wordt rigoureus herzien. Beoogd wordt de faciliteit voor alle kennismigranten open te stellen en niet slechts bij vacatures die lokaal niet kunnen worden vervuld door schaarste op de lokale arbeidsmarkt.

Om de braindrain van in het buitenland afgestudeerde Curaçaose eilands kinderen tegen te gaan, wordt ook de inkomenseis losgelaten indien een HBO of WO diploma is behaald en wordt de termijn van vijf jaren verblijf in het buitenland verkort naar 4 jaren. Voor dergelijke gevallen raadt de SER aan nader te onderzoeken:

- wat het effect is op de salarisverhouding tussen gefaciliteerde net afgestudeerden en ervaren personeel.
- wat het effect is op de achteruitgang in salaris na vijf jaren en het effect op het al dan niet in Curaçao blijven werken en wonen.
- of er voldoende zwaarwegende rechtvaardigingsgronden aan te voeren zijn voor verschil in fiscale behandeling tussen lokaal en in het buitenland afgestudeerden, zeker ook gelet op de inspanningen om lokale onderwijsinstituten te verbeteren.
- of er voldoende zwaarwegende rechtvaardigingsgronden aan te voeren zijn voor het verschil in fiscale behandeling tussen praktisch en hoger opgeleide afgestudeerden, gelet op de inkomenseis die alleen wordt gesteld bij praktisch opgeleiden.
- of de voorgestelde expatregeling voor net afgestudeerden passend is.

De faciliteit is ook van toepassing indien de expat 5 jaar relevante ervaring heeft en tenminste NAf 150.000 verdient. Dit biedt een praktische oplossing voor specialisten zonder hbo of wo erkende opleiding of ander technisch gespecialiseerd personeel.

Ingeval een werknemer zijn dienstbetrekking niet volledig in Curaçao verricht, is het loon alleen belastbaar in Curaçao indien en voor zover de werkzaamheden in Curaçao worden verricht, tenzij het een dienstbetrekking betreft voor een publiekrechtelijk rechtspersoon of als bestuurder of commissaris van een

Curaçaos lichaam. In die rede ligt het voor de hand aan te sluiten bij het in Curaçao belastbare loon en niet het aan Curaçao toe te rekenen loon en nader toe te lichten wat dit voor de inkomenseis betekent.

De SER adviseert in de wet nader te specificeren over welk loon de 40% moet worden berekend. In de memorie is genoemd dat de 40% over het brutoloon moet worden berekend. Indien de ondergrens van het belastbaar loon NAf 150.000 is, zoals is voorgesteld voor mensen zonder hbo of wo diploma, en de 40% moet over het brutoloon worden berekend, dan bedraagt de maximale vrijstelling NAf 100.000 aan onbelast loon. Indien het percentage over het belastbaar loon moet worden berekend, dan bedraagt de vrijstelling NAf 60.000.

	Belastbaar loon	40%	Bruto loon
40% van het belastbaar loon	150,000	60,000	210,000
40% van het bruto loon	150,000	100,000	250,000

Verder adviseert de SER nader te onderbouwen, middels voorbeeldberekeningen, waarom voor een percentage van 40% is gekozen en hoe de effectieve belastingdruk voor expats zich tot reguliere werknemers verhoudt.

De vraagt zich af waarom als additionele eis wordt gesteld dat de werknemer nagenoeg uitsluitend uit het buitenland opbrengsten van arbeid en onderneming moet hebben genoten. In het licht bezien van de wens om de eilandskinderen terug te halen naar Curaçao is deze eis onbegrijpelijk. Immers, een student die nominaal zijn studie afrondt zonder een bijbaan gedurende zijn studententijd zal hiervoor niet in aanmerking komen. Ook mensen die inkomsten uit andere bronnen hebben genoten kwalificeren hier niet voor.

Tot slot adviseert de SER de regering om de mogelijkheid tot verlenging van de duur van de expatregeling te behouden en deze niet te laten vervallen. De SER is van mening dat, gelet op de vergrijzing op Curaçao, de expatregeling een waardevol beleidsinstrument vormt voor het aantrekken van kennismigranten. In dit licht kan het behoud van de mogelijkheid tot verlenging van de duur van de expatregeling noodzakelijk zijn als instrument binnen het migratiebeleid gericht op het aantrekken en behouden van deze groep arbeidskrachten.

2.2.5 Faciliteitenwetgeving

Binnen de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen wordt verder een specifieke uitbreiding voorgesteld om investeringen in de ouderenzorg fiscaal aantrekkelijker te maken. In artikel 1, tweede lid, wordt expliciet vermeld dat gezondheidszorginvesteringen nu ook ouderenzorg omvatten.
De voorgestelde uitbreiding zorgt ervoor dat ouderenzorginstellingen belastingfaciliteiten kunnen benutten voor projecten die gericht zijn op het verbeteren van de kwaliteit en capaciteit van ouderenzorgfaciliteiten. Dit omvat onder andere de bouw van seniorenwoningen en de uitbreiding van zorgcentra, maar hierbij rijst de vraag wat precies onder deze begrippen wordt verstaan.
Er bestaat geen wettelijke definitie van "seniorenwoning", noch zijn er bouwkundige of juridische criteria vastgelegd die een woning specifiek en uitsluitend voor senioren bestempelen. In de praktijk betekent dit dat elke woning door ouderen bewoond kan worden, maar er geen garantie is dat deze investeringen daadwerkelijk bijdragen aan betere huisvesting voor senioren. Ook is er geen enkele garantie dat de daarmee opgerichte voorzieningen voor senioren betaalbaar zijn noch of er enige garantie is dat deze uitsluitend door senioren gebruikt worden. Dit leidt tot onbedoelde fiscale voordelen voor projectontwikkelaars, zonder dat er een directe, gegarandeerde koppeling is met ouderenzorg.
Ook blijft onduidelijk welke minimumeisen voor zorgcentra gelden om in aanmerking te komen voor de belastingfaciliteiten. Zijn dit alleen instellingen met een specifieke zorglicentie, of vallen ook commerciële wooncomplexen met beperkte zorgvoorzieningen onder deze regeling? Zonder duidelijke wettelijke kaders leidt dit tot onzekerheid in de uitvoering en mogelijk oneigenlijk gebruik van de regeling.
Om te voorkomen dat deze fiscale prikkels worden ingezet voor algemene vastgoedontwikkeling zonder directe meerwaarde voor ouderenzorg, is het noodzakelijk om duidelijk te definiëren welke projecten en

voorzieningen in aanmerking komen en welke zorgcomponenten daarbij vereist zijn. De doelmatigheid van deze fiscale regeling dient gegarandeerd te zijn.

Het wetsvoorstel verhoogt de investeringsdrempel van NAf 5.000.000 naar NAf 7.500.000. Daarnaast wordt de looptijd van belastingvoordelen, zoals de vrijstelling van onroerendezaakbelasting (OZB), beperkt tot vijf jaar.

Ook hier geldt dat het ontwerp niet gebaseerd is op deugdelijk onderzoek naar de achterliggende problematiek waarom het gewenste effect onder de huidige omstandigheden niet wordt bereikt. Voorgesteld wordt de investeringseis en lokale FTE eis te verzwaren. Voor de uitbreiding geldt echter een verlichting van de investeringseis. De SER adviseert nader te onderbouwen waarom de investeringseis bij uitbreidingen juist wordt verlaagd, terwijl de 12 FTE eis voor de uitbreiding blijft bestaan. De regering wenst de woningbouw in het algemeen te stimuleren (hoewel dit niet op enig beleid is gestoeld). Voor de hand ligt dan om niet alleen grote projectontwikkelaars fiscaal te faciliteren via een tax holiday, maar iedereen die in Curaçao investeert in de bouw, verbouwing or renovatie van woningen. Dit kan op grote schaal worden bereikt door een (tijdelijke) verlaging van omzetbelasting of invoertarieven op bouwmaterialen.

2.2.6 Overdrachtsbelasting

A. Onroerende-zaak-lichamen, artikelen 1 en 2 LBRV

In het kader van de aanpak van belastingontwijking binnen de overdrachtsbelasting wordt de overdracht van een belang in een onroerende-zaak-lichaam, waarvan de activa voor ten minste 50 procent bestaan uit binnen Curaçao gelegen onroerende zaken (die niet kwalificeren als beschermd monument), belast met overdrachtsbelasting.

In de MvT wordt nader uitleg gegeven wat moet worden verstaan onder belang. Omdat het belang zich beperkt tot aandelen in een lichaam waarvan de activa voor ten minste 50 procent bestaan uit binnen Curaçao gelegen onroerende zaken (die niet kwalificeren als beschermd monument), beperkt de regeling zich alleen tot vastgoedlichamen in de vorm van een NV of BV. De regeling is daarmee niet van toepassing op een vastgoedlichaam in de vorm van een SPF waarvan de oprichtersrechten overdraagbaar zijn. In de praktijk worden SPF's die onroerende zaken houden, overgedragen zonder heffing van overdrachtsbelasting. Hierbij worden de oprichtersrechten overgedragen aan een koper met wijziging van de begunstigden en het bestuur. Dit leidt tot een ongelijke behandeling van belastingplichtigen en vergroot de mogelijkheid voor belastingontwijking. De SER adviseert in dat kader nader te definiëren dat onder belang tevens moet worden verstaan de oprichtersrechten in een SPF.

2.2.7 Omzetbelasting

A. Verduidelijking vrijstelling levering beschermde monumenten, artikel 7, eerste lid, onderdeel y LOB

De vrijstelling van artikel 7, eerste lid, onderdeel y LOB is van toepassing indien de levering van onroerende zaken is onderworpen aan overdrachtsbelasting. Hieronder valt iedere levering van onroerende zaken die op grond van artikel 4, van de Overdrachtsbelastingverordening 1908 zijn vrijgesteld, niet slechts onderdeel h (beschermde monumenten).

Dit volgt uit het feit dat de akten en vonnissen van overdracht van dergelijke onroerende zaken wel onderworpen zijn aan overdrachtsbelasting, maar objectief zijn vrijgesteld. Immers, zonder onderworpenheid kan geen vrijstelling worden verleend. De voorwaarde van artikel 7, eerste lid, onderdeel y LOB betreft een onderworpenheidstoets, niet of er feitelijk overdrachtsbelasting verschuldigd is.

De verduidelijking kan hiermee achterwege worden gelaten en roept mogelijk zelfs onbedoeld verwarring op over de belastbaarheid van de overige van overdrachtsbelasting vrijgestelde leveringen.

B. Vrijstelling Fondo di Garantia, artikel 7, lid 2, onderdeel ac LOB

Voorgesteld wordt een vrijstelling van omzetbelasting te introduceren voor het geven van hypotheekgaranties aan natuurlijke personen.

In wezen betreft dit een vrijstelling voor Fondo di Garantia pa Bibienda Korsou (FGBK), een entiteit die door de overheid is ingesteld om de koopwoningmarkt toegankelijk te maken voor kwetsbare groepen en consumenten in kwetsbare situaties. Voor organisaties die een dergelijk sociaal maatschappelijk belang dienen, is reeds een vrijstelling opgenomen in het eerste lid, onderdeel i, van artikel 7. De SER adviseert dan ook om niet een nieuwe vrijstelling in het tweede lid op te nemen maar onderdeel i, van het eerste lid, van artikel 7 uit te breiden.

C. Teruggaafregeling aangewezen gebied, artikel 9a LOB

Voorgesteld wordt een verrekenmogelijkheid te treffen voor de omzetbelasting die ziet op de kosten van onderhoud, verbetering of inrichting van onroerende zaken in een nader aan te wijzen gebied, met de verschuldigde omzetbelasting die betrekking heeft op de door de ondernemer in dat gebied verrichte prestaties.

Omdat het effect van een dergelijke maatregel concurrentieverstorend kan werken, raadt de SER aan slechts gebieden aan te wijzen, indien op basis van onderzoek en cijfermatige onderbouwingen, in vergelijking met andere gebieden, er voldoende zwaarwegende rechtvaardigingsgronden zijn die een dergelijk onderscheid rechtvaardigen. Dit moet worden afgezet tegen de achterliggende problematiek.

De SER adviseert daarnaast de voorwaarden voor aanwijzing in een wettelijke regeling nader te definiëren, zodoende er een wettelijke toetsing kan plaatsvinden. De SER adviseert tevens een tijdslimiet te koppelen aan een aanwijzing of een aanwijzing in te trekken, zodra bepaalde doelen zijn behaald of bepaalde doelen uitblijven binnen een nader te stellen termijn.

De SER is van mening dat de voorgestelde fiscale prikkels voor investeringen in de revitalisering van stedelijke gebieden zoals Punda en Otrobanda vragen oproepen over hun noodzaak en meerwaarde. Volgens de SER is het niet direct evident waarom deze specifieke gebieden extra stimulansen behoeven, aangezien er al geruime tijd lopende initiatieven en investeringen bestaan in deze wijken. Hierdoor ontstaat twijfel of de voorgestelde belastingvoordelen —— daadwerkelijk een toegevoegde waarde bieden of voornamelijk reeds geplande projecten bevoordelen.
De SER benadrukt dat, indien het primaire doel van de voorgestelde fiscale prikkels is om investeringen te versnellen of kleinschalige initiatieven toegankelijker te maken, dit beleidsvoornemen moet worden onderbouwd met een diepgaande analyse van bestaande belemmeringen voor stedelijke ontwikkeling. Zonder een dergelijke onderbouwing bestaat het risico dat deze fiscale voordelen niet leiden tot nieuwe investeringen, maar eerder fiscale voordelen creëren voor projecten die anders ook zouden zijn gerealiseerd. Dit ondermijnt niet alleen de doeltreffendheid van het beleid, maar kan tevens leiden tot marktverstoring, waarbij andere stadsdelen of sectoren die eveneens economische impulsen nodig hebben, relatief benadeeld worden.
De voorgestelde wijzigingen in de Landsverordening omzetbelasting 1999, waarbij belastingvoordelen worden geboden aan ondernemers, investeerders en projectontwikkelaars voor renovaties en de ontwikkeling van economische activiteiten in nader aan te wijzen gebieden, zijn beperkt tot commerciële projecten en sluiten particuliere huiseigenaren en kleinere initiatieven uit van soortgelijke fiscale stimulansen. Hierdoor genieten gewone burgers en kleine huiseigenaren geen direct fiscaal voordeel wanneer zij renovaties of verbeteringen aan hun woningen uitvoeren, wat de inclusiviteit van deze beleidsmaatregel in twijfel trekt.
De SER constateert dat deze regeling primair gericht lijkt te zijn op commerciële partijen die vastgoedontwikkeling en bedrijfsactiviteiten stimuleren, zoals hotels, winkels en horecagelegenheden. Dit roept de vraag op in hoeverre deze belastingprikkels daadwerkelijk bijdragen aan een inclusieve stedelijke ontwikkeling of voornamelijk reeds kapitaalkrachtige investeerders bevoordelen..
Om de impact van deze maatregelen op een verantwoorde wijze te beoordelen, acht de SER het noodzakelijk om te onderzoeken of en in welke mate deze fiscale voordelen daadwerkelijk leiden tot de gewenste revitalisering. Hierbij dient onderscheid te worden gemaakt tussen nieuwe initiatieven die zonder deze

prikkels niet van de grond zouden komen en projecten die, ongeacht fiscale voordelen, reeds gepland waren. Indien blijkt dat de stimuleringsmaatregelen hoofdzakelijk bestaande investeringsplannen fiscaal voordeliger maken zonder aanvullende maatschappelijke meerwaarde te creëren, bestaat het risico dat publieke middelen worden ingezet zonder significante sociaaleconomische winst. De SER adviseert daarom dat de effectiviteit van dergelijke fiscale prikkels in vergelijkbare stedelijke revitaliseringsprojecten wordt onderzocht om best practices te identificeren en potentiële risico's te minimaliseren.
Tegelijkertijd erkent de SER het strategische belang van Punda en Otrobanda voor Curaçao, gezien hun historische en culturele waarde en hun status als erkend UNESCO-werelderfgoed. Deze wijken vertegenwoordigen een belangrijk deel van het culturele erfgoed van het eiland en fungeren als economische motoren door hun aantrekkingskracht op zowel toeristen als lokale bewoners. Het behoud en de revitalisering van deze gebieden dragen bij aan de versterking van de lokale economie door middel van toerisme, handel en kleinschalige ondernemingen. Deze factoren rechtvaardigen in zekere mate extra aandacht binnen het stedelijke beleid, mits de stimulansen gericht zijn op inclusieve groei en niet uitsluitend ten goede komen aan kapitaalkrachtige partijen.
De SER benadrukt daarnaast het belang van stedelijke revitalisering als middel om sociale inclusiviteit te bevorderen en sociaaleconomische ongelijkheden te verminderen. Revitaliseringsprojecten dienen niet alleen economische groei te stimuleren, maar ook bij te dragen aan het verbeteren van de leefomstandigheden van bewoners en het toegankelijker maken van voorzieningen voor alle lagen van de bevolking. Dit draagt bij aan de sociale cohesie en versterkt de sociaaleconomische veerkracht van de stad.
Tot slot wijst de SER op het belang van het integreren van bredere duurzaamheidsdoelstellingen en klimaat adaptieve stedelijke planning binnen het revitaliseringsbeleid. Gezien de kwetsbaarheid van stedelijke gebieden voor klimaatverandering en milieudruk is het noodzakelijk dat stedelijke ontwikkelingen niet alleen economisch rendabel zijn, maar ook bijdragen aan duurzame stadsontwikkeling en milieuvriendelijke infrastructuur.
Volgens de SER is het daarom van groot belang dat de effectiviteit en rechtvaardigheid van deze fiscale maatregelen op transparante wijze worden geëvalueerd. Hierbij moet duidelijk worden welke concrete problemen zonder deze stimulansen onopgelost zouden blijven en hoe het beleid aansluit bij de bredere sociaaleconomische, duurzaamheids- en ruimtelijke doelstellingen van Curaçao. Een consistente en onderbouwde afweging is van belang om ongewenste neveneffecten te minimaliseren en te waarborgen dat de geboden fiscale voordelen daadwerkelijk bijdragen aan een duurzame, inclusieve en evenwichtige stedelijke ontwikkeling. In dit kader wordt verwezen naar de aanbevelingen opgenomen in het advies van de SER van 8 april 2016 inzake de ontwerplandsverordening fiscale faciliteiten historisch binnenstad en monumenten (referentienummer: 039/2016-SER).

2.2.8 Overgangsrecht

A. Tax holiday > NAf 50 miljoen - 25 jaar overgangsrecht

In artikel XI, zesde lid, wordt een overgangsbepaling opgenomen ten aanzien van belastingplichtigen met een tax holiday, waarbij de investering in het jaar 2023 en de drie voorafgaande jaren NAf 50 miljoen of meer bedroeg. Hierbij wordt voorgesteld, dat de faciliteiten voor die gevallen nog gedurende 25 jaren van toepassing zijn na afloop van de reeds toegekende beschikkingen. De termijn van 25 jaren is vele malen langer dan de maximale termijn op basis van de faciliteitenwetgeving. Zoals ook is aangegeven door de Directeur Wetgeving en Juridische Zaken, is deze termijn op geen enkele wijze logisch of onderbouwd.

De SER kan zich voorstellen dat voor bestaande investeerders, die bedrijfsactiviteiten uitvoeren zoals omschreven in onder andere artikel 1, tweede lid, sub a en c van de Landsverordening belastingfaciliteiten investeringen, een redelijke en billijke overgangsregeling wordt getroffen. Hiermee kan worden tegemoetgekomen aan het gerechtvaardigde vertrouwen dat deze investeerders, op het moment van het nemen van hun investeringsbeslissing, konden ontlenen aan de toepassing van de destijds geldende faciliteitenwetgeving. Dit geldt zowel voor hun initiële investeringen als voor eventuele uitbreidingen, verbeteringen en vernieuwingen van die investeringen.
Daarnaast merkt de SER op dat andere landen in de Caribische regio vergelijkbare fiscale faciliteiten aanbieden. Dit betekent dat Curaçao bij aanpassing van het bestaande beleid zorgvuldig rekening moet houden met de mogelijke effecten hiervan op het fiscale concurrentievermogen van het eiland als

aantrekkelijk investeringsland binnen de regio. Echter, constateert de SER dat in de MvT een onderbouwing ontbreekt voor de keuze van een overgangsperiode van 25 jaar. Verder is voor zover bekend bij de SER geen onderzoek verricht naar de noodzaak van een lange overgangsperiode van 25 jaar. Hierdoor acht de SER het van belang dat de gehanteerde termijn van 25 jaar deugdelijk wordt onderbouwd, om te voorkomen dat deze als willekeurig wordt ervaren.

B. Omzetbelastingvrijstelling hypotheekgaranties - 14 jaar terugwerkende kracht

De inwerkingtreding van de vrijstelling van omzetbelasting voor het geven van hypotheekgaranties aan natuurlijke personen werkt terug met meer dan veertien jaren. Om een vrijstelling (die dermate ver terugwerkt), voor één individueel geval (FGBK) te bewerkstelligen acht de SER, totdat de LOB is aangepast, het passender dat de Minister gebruik maakt van de mogelijkheid om aan FGBK een beschikking af te geven, waarin een beroep wordt gedaan op de hardheidsclausule van artikel 39, eerste lid, onderdeel b van de ALL, in samenhang met artikel 7, eerste lid, onderdeel i LOB, in plaats van terugwerkende kracht bij wet te faciliteren.

3. Impact van belastinghervormingen op sociaaleconomische groei

3.1 Algemeen

De voorgestelde belastinghervormingen in de ontwerplandsverordening kunnen diverse sociaaleconomische effecten hebben. Echter, constateert de SER dat in de MvT weinig tot geen informatie wordt verstrekt over de verwachte effecten van de voorgestelde belastinghervormingen op onder andere de belastingdruk van verschillende inkomensgroepen, de belastingmoraal, het investeringsklimaat, de inkomensongelijkheid en de economische stabiliteit. Gelet hierop zal de SER in de volgende paragrafen aandacht besteden aan enkele belangrijke sociaaleconomische implicaties van de ontwerplandsverordening.

3.2 Effecten op de belastingdruk van verschillende inkomensgroepen en inkomensongelijkheid

De SER constateert dat in de MvT geen analyse is verricht naar de effecten van de beoogde hervormingen op de inkomensongelijkheid en de belastingdruk per inkomensgroepen. De SER benadrukt het belang van een integrale ex ante toetsing naar de effecten van de belastinghervormingen enerzijds ter waarborging van evenwichtige belastingdruk en fiscale neutraliteit anderzijds verlaging van inkomensongelijkheid. Het is van belang dat een analyse verricht wordt naar de effecten op de belastingdruk per inkomensgroepen, per type ondernemers, per rechtsvorm en per type belastbaar inkomen. Aan de hand van de bevindingen van een analyse van de effecten op belastingdruk kan met zekerheid vastgesteld worden of de belastingdruk evenredig verdeeld zal worden na de invoering van de belastinghervorming.

Belastingdruk per inkomensgroepen

De SER onderkent dat in de ontwerplandsverordening enkele maatregelen op zichzelf kunnen bijdragen aan evenwichtige belastingdruk. Hierbij kan gedacht worden aan de invoering van huurdersbijdrage en de verhoging van ouderentoeslag. Het Centraal Planbureau (CPB) heeft aangetoond dat dergelijke hervormingen de belastingdruk voor verschillende inkomensgroepen kunnen beïnvloeden[30]. Striktere regulering van belastingontwijking en winstuitkeringen kunnen ook bijdragen dat hogere inkomensgroepen relatief meer bijdragen aan de belastinginkomsten. Dit versterkt het progressieve karakter van het belastingstelsel en draagt bij aan een eerlijkere verdeling van de belastingdruk. Het CPB benadrukt dat dergelijke wijzigingen van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting effect hebben op de gemiddelde belastingdruk aan de top van de inkomensverdeling.[31] Echter, een zwaardere belastingdruk op hogere-inkomensgroepen kan leiden tot ontwijkingsgedrag of de verplaatsing van kapitaal naar andere jurisdicties. Bedrijven kunnen investeringen terugschroeven of verplaatsen als de belastingdruk als te hoog wordt ervaren, wat indirecte effecten kan hebben op inkomensniveaus en werkgelegenheid. Het CPB heeft vastgesteld dat bij een tariefverhoging de belastingopbrengsten van de maatregel door gedragseffecten kan afnemen, bijvoorbeeld doordat mensen minder gaan werken of belastingconstructies opzetten.[32]
Gelet op het bovenstaande is van eminent belang dat een onderzoek verricht wordt naar de effecten van de belastinghervorming op de belastingdruk. Het onderzoek dient gericht te zijn op de effecten van de belastinghervormingen op onder andere:

- De belastingdruk op arbeidsinkomen versus kapitaalinkomen en (ingehouden)winstinkomen;
- De belastingdruk op lage inkomensgroepen versus midden-inkomensgroepen en hoge inkomensgroepen;
- De belastingdruk op IB-ondernemer versus WB-ondernemer;
- De belastingdruk op trusts en SPF versus andere rechtsvormen;
- De belastingdruk op verschillende leeftijdsgroepen zoals jongeren en ouderen (60 jaar en ouder);

[30] https://www.cpb.nl/effecten-van-belastinghervormingen-op-de-belastingdruk-van-verschillende-inkomensgroepen
[31] https://www.taxlive.nl/nl/documenten/nieuws/cpb-brengt-globale-effecten-van-grote-verschuivingen-in-belastingdruk-in-kaart/
[32] https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB_publicatie-gedragseffecten-belastingmaatregelen.pdf

De SER wil nogmaals het belang benadrukken van een onderzoek naar de effecten van de belastinghervorming op de belastingdruk (gemiddelde belastingdruk en marginale belastingdruk) van inkomensgroepen.

Inkomensongelijkheid

De relatie tussen belastingbeleid en inkomensongelijkheid is uitgebreid onderzocht. Uit een studie naar inkomensongelijkheid in de Verenigde Staten van Amerika blijkt dat *"reducing income inequality between low and median income households improves economic growth,"* wat de dubbele voordelen van een rechtvaardig belastingbeleid benadrukt[33]. Eveneens toont onderzoek naar de progressiviteit van belastingen aan dat *"tax progressivity is associated with lower income inequality,"* waarmee wordt benadrukt dat progressieve belastingstelsels een sleutelrol spelen in het bevorderen van een rechtvaardigere inkomensverdeling[34].
Het implementeren van een geïntegreerde fiscale benadering waarin belastinghervormingen worden gecombineerd met strategische publieke investeringen, blijkt effectief in het verminderen van sociaaleconomische ongelijkheden. Onderzoek wijst erop dat *"fiscal policy and institutional capacity significantly affect income inequality,"* waarmee wordt benadrukt dat een allesomvattende fiscale strategie noodzakelijk is voor inclusieve groei.[35] Een dergelijk samenhangend beleid in de huidige ontwerplandsverordening ontbreekt. De voorgestelde belastinghervormingen bevatten weliswaar maatregelen gericht op lastenverlichting, investeringsprikkels en armoedebestrijding, maar deze worden niet ingebed in een breder beleidskader waarin structurele oorzaken van sociaaleconomische ongelijkheid worden aangepakt. De voorgestelde belastinghervormingen hebben directe en indirecte gevolgen voor de koopkracht van burgers en de mate van inkomensongelijkheid binnen de samenleving. De voorgestelde lagere belastingtarieven en nieuwe aftrekposten kunnen leiden tot meer consumptie door de huishoudens met lage en middeninkomens, wat economische groei kan stimuleren. Daarnaast constateert de SER dat specifieke fiscale maatregelen opgenomen in de ontwerplandsverordening kunnen leiden tot verbetering van de financiële positie van specifieke inkomensgroepen zoals ouderen en huurders. Verder kunnen de voorgestelde fiscale regelingen ten behoeve van investeringen in het onderwijs helpen bij onder andere het doorbreken van de armoedecyclus, deelname aan de arbeidsmarkt, sociale mobiliteit en vermindering van langdurige inkomensongelijkheid. Aan de andere kant kunnen de voorgestelde fiscale regelingen scholingsaftrek en expatregeling, die in principe economische mobiliteit en inkomensgelijkheid beogen, leiden tot bevoordeling van juist een geprivilegieerde groep die hiervoor in aanmerking kan komen. Scholingsaftrek komt vooral ten goede aan hoger opgeleiden en werkgevers, terwijl lage inkomensgroepen hier minder van profiteren. De expatregeling biedt belastingvoordelen aan goedbetaalde kennismigranten, wat kan leiden tot oneerlijke concurrentie met lokale professionals. Hierdoor ontstaat het risico dat inkomensongelijkheid juist toeneemt, in plaats van afneemt.

Gelet op het bovenstaande wil de SER aan de regering in overweging geven een onderzoek te verrichten naar de effecten van de belastinghervormingen op de inkomensongelijkheid. Het is van belang dat op transparante en duidelijke wijze inzicht wordt verkregen in het herverdelende effect van de belastinghervormingen op de inkomens van de Curaçaose huishoudens.

3.3 Effecten op belastingmoraal

Belastinghervormingen hebben een aanzienlijke invloed op de belastingmoraal, oftewel de bereidheid van burgers en bedrijven om belastingverplichtingen na te komen. Een evenwichtig en rechtvaardig belastingstelsel draagt bij aan een positieve belastingmoraal, terwijl een complex of als oneerlijk ervaren belastingstelsel kan leiden tot ontwijking of ontduiking. In de MvT behorend bij de ontwerplandsverordening is nagenoeg geen aandacht besteed aan de mogelijke implicaties van deze beoogde belastingherziening op de belastingmoraal. Uit het algemeen deel van de memorie van toelichting wordt slechts geconstateerd dat de hoge gecombineerde belasting- en premietarieven die op sommige inkomsten van toepassing zijn niet ten goede komt aan de belastingmoraal en het fiscale klimaat, maar een uiteenzetting van de implicaties

[33] Oxford Academic, *'Income Inequality and Growth: Evidence from U.S. States'*, 2023, p. 691-695 (beschikbaar via Oxford Academic).
[34] Taylor & Francis Online, *'Tax Progressivity and Income Equality'*, 2023, p. 34-36.
[35] Academia, *'Fiscal Policy and Income Inequality: The Role of Taxes and Social Spending'*, 2023, p. 20-23.

voor de belastingmoraal ontbreekt. Gelet hierop zal de SER de relatie tussen belastinghervormingen en belastingmoraal en de rol van informatievoorziening door de belastingdienst bij het versterken van nalevingsbereidheid bespreken.

Een van de kernaspecten van belastingmoraal is de perceptie van rechtvaardigheid binnen het belastingstelsel. Wanneer burgers en bedrijven het gevoel hebben dat belastingen eerlijk worden geheven en de lasten evenredig worden verdeeld, zijn zij eerder geneigd om vrijwillig aan hun fiscale verplichtingen te voldoen. Progressieve belastinghervormingen die inkomensongelijkheid verminderen en transparantie bevorderen, kunnen het vertrouwen in het belastingstelsel vergroten en daarmee de belastingmoraal versterken.[36] Daarnaast speelt de eenvoud en voorspelbaarheid van belastingwetgeving een belangrijke rol. Een ondoorzichtig of voortdurend veranderend belastingstelsel kan leiden tot onzekerheid en weerstand bij belastingplichtigen. Hervormingen die gericht zijn op administratieve vereenvoudiging en lastenverlichting kunnen de nalevingskosten verlagen en belastingplichtigen motiveren om hun verplichtingen na te komen zonder de behoefte aan ontwijkingsstrategieën.[37]

De wijze waarop belastinghervormingen worden gecommuniceerd, is eveneens van groot belang. De belastingdienst speelt een cruciale rol in het verstrekken van heldere en toegankelijke informatie over nieuwe fiscale maatregelen en hun implicaties. Een effectieve informatievoorziening draagt bij aan begrip en acceptatie van belastinghervormingen. Wanneer belastingplichtigen tijdig en adequaat worden geïnformeerd over veranderingen in de belastingwetgeving en de achterliggende rationale, neemt de bereidheid toe om de nieuwe regels na te leven. Bovendien vermindert een transparant en goed functionerend belastingloket de kans op misinterpretaties en onbedoelde fouten, wat de algemene belastingmoraal ten goede komt.[38]

Naast informatievoorziening is ook handhaving een belangrijk aspect van belastingmoraal. Een evenwicht tussen stimulansen en sancties is essentieel om naleving te waarborgen. Hervormingen die gericht zijn op een eerlijke en effectieve handhaving van belastingregels, gecombineerd met voldoende mogelijkheden voor belastingplichtigen om vragen te stellen en bezwaar te maken, bevorderen een klimaat van wederzijds vertrouwen tussen overheid en burgers.[39] Om belastinghervormingen succesvol te laten bijdragen aan een positieve belastingmoraal, is een integrale aanpak noodzakelijk. Dit betekent dat naast fiscale aanpassingen ook aandacht moet worden besteed aan communicatie, administratieve vereenvoudiging en handhaving. Alleen wanneer belastingplichtigen het belastingstelsel als rechtvaardig, voorspelbaar en begrijpelijk ervaren, kan een duurzame verbetering van de belastingmoraal worden gerealiseerd.

De impact op de belastingmoraal kan zowel positief als negatief zijn, afhankelijk van de manier waarop de hervormingen worden uitgevoerd en gecommuniceerd. Door belastingontwijking aan te pakken en strengere regels voor winstuitkeringen en deelnemingen in te voeren, kan het gevoel van rechtvaardigheid onder belastingplichtigen worden versterkt. Wanneer burgers en bedrijven ervaren dat het belastingstelsel eerlijk wordt toegepast, kan dit leiden tot een hogere naleving[40]. De aanpassing van de belastingschijven en invoering van belastingvoordelen kunnen de perceptie verbeteren dat de belastingdruk eerlijk wordt verdeeld. Dit kan de bereidheid om belasting te betalen vergroten[41]. Snellere bezwaar- en beroepsprocedures en automatisch uitstel van betaling kunnen het vertrouwen in de belastingdienst vergroten en de administratieve last voor belastingplichtigen verminderen, wat de belastingmoraal kan verbeteren[42].

---

[36] Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). Tax administration 3.0: The digital transformation of tax administration. OECD Publishing.

[37] International Monetary Fund (IMF). (2020). *Revenue Administration: Rethinking tax compliance strategies*. International Monetary Fund.

[38] World Bank. (2019). *International tax reform and the global economy*. World Bank Publications.

[39] European Commission. (2022). *Taxation trends in the European Union: Data for the EU member states, Iceland and Norway*. Publications Office of the European Union.

[40] https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/12/11/belastingontwijking-via-nederland-daalt-door-nieuwe-maatregelen.

[41] https://www.cpb.nl/effecten-van-belastinghervormingen-op-de-belastingdruk-van-verschillende-inkomensgroepen.

[42] https://esb.nu/ontwerp-voor-een-beter-belastingstelsel/.

Hoewel sommige maatregelen gericht zijn op belastingverlaging, kunnen strengere regels voor belastingontwijking en de belastingheffing op vastgoedtransacties als lastenverzwaring worden ervaren, wat kan leiden tot weerstand en mogelijke ontwijkingsstrategieën. Belastingontwijking ondermijnt de belastingmoraal en schaadt de reputatie van een land[43]. Effectieve handhaving van nieuwe belastingregels is cruciaal om naleving te garanderen. Gebrekkige handhaving kan leiden tot willekeur, wat de belastingmoraal zal ondermijnen[44].

In het kader van het voorliggend advies, maar ook in algemene zin zijn effectieve communicatie en uiteindelijk een verbetering van belastingmoraal belangrijke onderdelen waar de belastingdienst zich op kan richten met als doel de belastingopbrengsten te verhogen. Het recentelijk verschenen rapport Tax Administration Diagnostic Assessment Tool (TADAT) [45] – Curaçao, gepubliceerd door het IMF geeft aan dat de belastingdienst op Curaçao vooruitgang heeft geboekt[46]. Het rapport geeft aan dat de belastingdienst aanzienlijke vooruitgang heeft geboekt in het verbeteren van het belastingsysteem door gebruik te maken van moderne technologie en best practices, waardoor interne efficiëntie en dienstverlening zijn verbeterd. De resultaten van de TADAT-assessment onthullen voorts dat er bredere systemische uitdagingen zijn binnen de belastingdienst. Het TADAT-assessment betreft een breed assessment dat diverse onderwerpen beslaat, maar dit hoofdstuk van het advies beperkt zich tot enkele onderdelen die betrekking hebben op communicatie. Het rapport van de IMF benoemt dat belastingdiensten een servicegerichte houding moeten aannemen ten opzichte van belastingbetalers, zodat belastingbetalers de informatie en ondersteuning krijgen die zij nodig hebben om hun rechten te kunnen claimen en aan hun verplichtingen te kunnen voldoen[47]. Dit is volgens het rapport nodig om vrijwillige naleving en het vertrouwen in het belastingsysteem te bevorderen[48]. Verder geeft het rapport aan dat de belastingdiensten een belangrijke rol spelen bij het overbruggen van de kennisklоof omdat weinig belastingbetalers de wet zelf als primaire bron gebruiken. In het rapport wordt aangegeven dat belastingbetalers verwachten dat belastingdiensten beknopte, begrijpelijke informatie verstrekken waarop ze kunnen vertrouwen[49].

Uit het TADAT-assessment blijkt verder dat de belastingdienst wetswijzigingen of aanpassingen in het beleid niet altijd aan belastingbetalers communiceert voordat de aanpassing van kracht is. Het assessment rapport geeft verder aan dat de belastingdienst beperkt educatieve programma's op ad hoc basis aanbiedt. In vergelijking met internationale best practices scoort de belastingdienst zwak op dit gebied, aldus het assessment rapport. De SER adviseert de belastingdienst om een vertaalslag te maken van de belastinghervormingen naar begrijpelijke taal voor burgers en ondernemers. Deze informatie dient toegankelijk vindbaar te zijn op de website. Goede ondersteuning, toelichting en informatieverschaffing zijn belangrijke onderdelen hierbij. Verder adviseert de SER de regering om een onderzoek te verrichten naar de effecten van de belastinghervormingen op de belastingmoraal.

3.4 Effecten op investeringsklimaat

Belastinghervormingen hebben aanzienlijke gevolgen voor het investeringsklimaat. Een goed ontworpen belastingbeleid kan investeringen stimuleren door voorspelbaarheid en gunstige fiscale prikkels te bieden.

---

[43] https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/12/11/belastingontwijking-via-nederland-daalt-door-nieuwe-maatregelen.
[44] https://www.law.kuleuven.be/apps/jura/public/art/10n2/vanistendael.pdf.
[45] IMF, Tax Administration Diagnostic Assessment Tool Curacao, 2025, P. Paz, P. Peters, M. Bergwerff, V. Keene
[46] IMF, *Tax Administration Diagnostic Assessment Tool Curacao, 2025*, P. Paz, P. Peters, M. Bergwerff, V. Keene
[47] IMF, *Tax Administration Diagnostic Assessment Tool Curacao, 2025*, P. Paz, P. Peters, M. Bergwerff, V. Keene
[48] IMF, *Tax Administration Diagnostic Assessment Tool Curacao, 2025*, P. Paz, P. Peters, M. Bergwerff, V. Keene
[49] IMF, *Tax Administration Diagnostic Assessment Tool Curacao, 2025*, P. Paz, P. Peters, M. Bergwerff, V. Keene

Anderzijds kunnen ondoordachte belastingmaatregelen leiden tot kapitaalvlucht, verminderde investeringsbereidheid en economische stagnatie.

Hervormingen in de inkomstenbelasting hebben een directe invloed op de bestedingsruimte van huishoudens en de arbeidsmarkt. Een verlaging van de inkomstenbelasting verhoogt het besteedbaar inkomen, wat de consumptie stimuleert en bedrijven aanspoort om te investeren in uitbreiding en innovatie. Daarentegen kan een verhoging van de inkomstenbelasting leiden tot een daling van de particuliere bestedingen en een verminderde arbeidsmarktparticipatie. Dit heeft negatieve gevolgen voor economische groei en de aantrekkelijkheid van een land als vestigingsplaats voor bedrijven. Bovendien kan een progressief belastingstelsel met hoge tarieven op arbeid en kapitaalinkomen investeerders ontmoedigen, terwijl een gematigde belastingdruk de ondernemingszin en economische activiteit bevordert.[50]

De winstbelasting is een belangrijke factor voor bedrijven bij het nemen van investeringsbeslissingen. Een lage winstbelasting verhoogt de netto-opbrengst van investeringen en maakt een land aantrekkelijker voor zowel binnenlandse als buitenlandse bedrijven. Hierdoor kunnen ondernemingen meer kapitaal investeren in technologische ontwikkelingen, productuitbreiding en werkgelegenheid. Hoge winstbelastingen daarentegen verminderen de winstgevendheid van ondernemingen, wat kan leiden tot verplaatsing van activiteiten naar landen met gunstigere fiscale voorwaarden. Daarnaast kunnen plotselinge wijzigingen in de winstbelasting leiden tot onzekerheid en een afname van lange termijn investeringen, aangezien bedrijven behoefte hebben aan stabiliteit en voorspelbaarheid in het belastingbeleid.[51]

Daarnaast kan een complex systeem met grote administratieve lasten een negatieve invloed hebben op investeringsbeslissingen.[52] Regelgevende wijzigingen kunnen op korte termijn leiden tot onzekerheid bij bedrijven die moeten wennen aan nieuwe fiscale verplichtingen en processen. Als de belastinghervormingen als te restrictief worden gezien, kunnen bedrijven ervoor kiezen om zich in andere jurisdicties met gunstigere belastingvoorwaarden te vestigen. Hierdoor is een evenwichtige aanpak nodig waarbij belastingrechtvaardigheid wordt gewaarborgd zonder de concurrentiepositie van Curaçao te verzwakken.

De SER stelt vast dat verschillende voorgestelde belastinghervormingen een mogelijke impact kunnen hebben op het investeringsklimaat. Hierbij kan gedacht worden aan onder andere de invoering van een belastingtarief van 20% op inkomen uit Curaçaose onroerend goed gehouden door buitenlandse belastingplichtigen (artikel 17, eerste lid sub c LIB), de regeling tegen excessief lenen (schijnleningen) tussen een besloten vennootschap en haar DGA (artikel 11 LIB), de stilzwijgende inwilliging fiscale eenheid verzoeken (artikel 14, negende lid LWB), de renteaftrekbeperking bij laag belaste concernfinanciering (artikel 6, tweede lid LWB), fictief dividend bij laag belaste beleggingsdeelnemingen (artikel 11, achtste lid LWB), aangepaste expatregeling en aangepaste faciliteitenwetgeving. Hierdoor is van belang dat een analyse wordt verricht naar de effecten van de belastinghervormingen op het investeringsklimaat.

3.5 Effecten op economische stabiliteit

Belastinghervorming speelt een cruciale rol bij het realiseren van economische stabiliteit. Een evenwichtig en rechtvaardig belastingstelsel draagt bij aan duurzame overheidsfinanciën, stimuleert economische groei en vermindert marktverstoringen. In deze paragraaf worden de kernaspecten van de effecten van belastinghervorming op economische stabiliteit toegelicht.

Economische stabiliteit verwijst naar een situatie waarin de economie evenwichtig groeit, inflatie beheersbaar blijft en werkloosheid op een laag en stabiel niveau blijft. Het impliceert ook voorspelbare overheidsfinanciën, stabiele wisselkoersen en een veerkrachtig financieel systeem dat schokken kan opvangen zonder langdurige negatieve gevolgen voor de economische activiteit. Een stabiele economie biedt een gunstig

[50] Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). *Tax policy reforms 2021: OECD and selected partner economies*. OECD Publishing.
[51] International Monetary Fund (IMF). (2019). *Fiscal Monitor: How to tax and spend.* International Monetary Fund.
[52] https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2017D36782.

klimaat voor investeringen, bevordert het consumentenvertrouwen en minimaliseert de kans op financiële crises.

Een van de voornaamste doelstellingen van belastinghervorming is het waarborgen van een stabiele inkomstenstroom voor de overheid. Door belastingstructuren te vereenvoudigen en inefficiënties te elimineren, kan een robuuster fiscaal beleid worden gewaarborgd. Dit draagt bij aan voorspelbare overheidsinkomsten en beperkt de noodzaak van plotselinge begrotingsmaatregelen die economische schommelingen kunnen veroorzaken. [53] Daarnaast beïnvloedt belastinghervorming investeringen en consumptie. Een evenwichtige belastingdruk kan de koopkracht van huishoudens versterken en ondernemingen stimuleren tot productieve investeringen. Een te hoge belastingdruk kan daarentegen kapitaalvlucht veroorzaken en de economische activiteit remmen. Door een strategische verschuiving van belastingheffing, bijvoorbeeld van arbeid naar consumptie of vermogen, kunnen economische prikkels worden geoptimaliseerd.[54] De effectiviteit van belastinghervorming is afhankelijk van fiscale rechtvaardigheid en transparantie. Een rechtvaardig belastingstelsel draagt bij aan sociale cohesie en vermindert ongelijkheid, wat bredere maatschappelijke stabiliteit bevordert. Progressieve belastingmaatregelen kunnen de herverdeling van welvaart ondersteunen zonder de economische dynamiek te ondermijnen.[55]

Bovendien is belastinghervorming van belang voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. Een competitief en stabiel belastingklimaat verhoogt de aantrekkelijkheid van een land als investeringsbestemming. Dit vereist een evenwicht tussen het aanbieden van belastingvoordelen en het garanderen van voldoende overheidsinkomsten om essentiële publieke diensten te financieren.[56] Voor een positieve bijdrage van belastinghervormingen aan economische stabiliteit moeten enkele randvoorwaarden worden gewaarborgd. Ten eerste is een transparant wetgevingsproces met effectieve handhaving essentieel om belastingontwijking en -ontduiking te minimaliseren. Ten tweede is brede maatschappelijke consensus noodzakelijk, waarbij belanghebbenden zoals bedrijven en maatschappelijke organisaties betrokken worden bij de besluitvorming. Daarnaast dient belastinghervorming in samenhang te worden doorgevoerd met andere economische beleidsmaatregelen, zoals arbeidsmarktbeleid en sociale zekerheid, om negatieve neveneffecten te voorkomen. Tot slot is een internationale gecoördineerde aanpak gewenst om belastingconcurrentie tussen landen te verminderen en een stabiele fiscale omgeving te waarborgen.[57] In dit kader vormt belastinghervorming een essentieel instrument voor economische stabiliteit. Een goed doordacht hervormingsbeleid draagt niet alleen bij aan budgettaire discipline en economische groei, maar ook aan een eerlijke verdeling van lasten en baten binnen de samenleving.

De SER constateert dat de regering een te beperkt concept van economische ontwikkeling hanteert door voornamelijk te focussen op belastingtarieven en sectorale stimulansen, echter zonder analyse wat de te stimuleren sectoren nodig hebben om te groeien op Curaçao. Een integrale benadering van economische ontwikkeling houdt ook rekening met aspecten zoals arbeidsmarktbeleid, innovatie, duurzaamheid en institutionele versterking. Daarnaast ontbreekt er in de MvT een kwantitatieve onderbouwing van de verwachte effecten van de maatregelen. Er wordt veel gebruikgemaakt van kwalitatieve beschrijvingen en bijvoeglijke naamwoorden zonder dat deze met cijfers worden gestaafd. De SER adviseert de verwachte impact van belastinghervormingen nauwkeuriger te voorspellen en te onderbouwen.

In de MvT wordt niet ingegaan op hoe de verwachte extra belastinginkomsten worden ingezet voor strategische publieke investeringen. Terwijl belastinginkomsten kunnen bijdragen aan economische ontwikkeling, infrastructuur en sociale voorzieningen, ontbreekt in de ontwerplandsverordening een gerichte strategie om belastingopbrengsten te herinvesteren in lange-termijnprojecten. Zonder een strategisch investeringsplan bestaat het risico dat de extra middelen niet leiden tot duurzame economische groei of

---

[53] Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (2021). *Tax policy reforms 2021: OECD and selected partner economies*. OECD Publishing.
[54] International Monetary Fund (IMF). (2019). *Fiscal Monitor: How to tax and spend*. International Monetary Fund.
[55] Piketty, T. (2014). *Capital in the twenty-first century*. Harvard University Press.
[56] World Bank. (2020). *World development report 2020: Trading for development in the age of global value chains*. World Bank Publications.
[57] European Commission. (2022). *Taxation trends in the European Union: Data for the EU member states, Iceland and Norway*. Publications Office of the European Union.

structurele verbeteringen in de samenleving. De SER adviseert om een strategisch investeringsbeleid te formuleren waarin belastinginkomsten worden ingezet voor cruciale sectoren zoals onderwijs, infrastructuur en innovatie. Dit zou helpen om belastingmaatregelen niet alleen als herverdelingsinstrument, maar ook als groeimotor te gebruiken.

De term "duurzame economische transitie" wordt in MvT gebruikt zonder een vastgestelde definitie of analyse van hoe de voorgestelde belastingmaatregelen hieraan bijdragen. Duurzaamheid kan verschillende betekenissen hebben, variërend van milieuvriendelijke maatregelen tot economische veerkracht en sociale gelijkheid. Zonder een concrete definitie blijft het onduidelijk hoe de belastinghervormingen bijdragen aan een duurzame transitie. De SER adviseert om een duidelijke definitie op te nemen en om expliciet te benoemen welke aspecten van duurzaamheid door deze hervormingen worden beïnvloed.

Wetenschappelijke studies ondersteunen de effectiviteit van hervormingen in het stimuleren van economische stabiliteit. Empirisch onderzoek wijst uit dat goed gestructureerde fiscale hervormingen een stimulerend effect kunnen hebben op de economische groei, vooral in ontwikkelingslanden. Een studie over fiscale decentralisatie benadrukt dat *"tax revenue and expenditure decentralization positively impact economic growth," waarmee* wordt gesuggereerd dat het versterken van de fiscale autonomie van lokale overheden een positieve invloed heeft op de economische prestaties[58]. Daarnaast concludeert onderzoek naar fiscaal beleid in ontwikkelingslanden *dat "tax cuts have a stimulative effect on economic growth," waarmee* het belang van een strategische inzet van belastingverlagingen wordt onderstreept in economische ontwikkelingsstrategieën[59]. Ondernemingen die investeren in personeelstraining en scholing kunnen profiteren van belastingaftrekken, wat bijdraagt aan een beter opgeleide en productieve beroepsbevolking.

De SER constateert dat in de MvT niet wordt uitgeweid over de bijdrage van de belastinghervormingen aan de economische stabiliteit. Het is van belang dat fiscale maatregelen ter ondersteuning dienen van economische doelstellingen. Gelet hierop adviseert de SER de regering een analyse te verrichten naar de rol van de belastinghervormingen aan de realisatie van economische stabiliteit.

---

[58] SAGE Journals, *'Fiscal Decentralization and Economic Growth'*, 2023, p. 15-18; SAGE Journals.
[59] World Bank, *Tax Policy and Growth in Developing Economies*, 2023, p. 8-10 (beschikbaar via World Bank Documents).

4. Adviezen en aanbevelingen van de SER

In deze paragraaf worden enkele aanbevelingen aangereikt op basis van de bevindingen opgenomen in de voorgaande paragrafen. De aanbevelingen worden onderverdeeld naar algemene aanbevelingen en specifieke aanbevelingen. De algemene en specifieke aanbevelingen worden hieronder kort toegelicht.

4.1 Algemene aanbevelingen

De algemene aanbevelingen hebben betrekking op het integraal fiscaal beleidskader, uitvoeringscapaciteit, effectenanalyse en de informatievoorziening aangaande de belastinghervormingen.

Integraal fiscaal beleidskader

Zoals eerder aangegeven ontbreekt een integraal fiscaal beleidskader. De SER beveelt aan een integraal fiscaal beleidskader te formuleren afgestemd op de maatschappelijke vraagstukken en de sociaaleconomische doelstellingen. De SER benadrukt hierbij het belang van een langetermijnvisie op een toekomstbestendig fiscaal beleid. Een toekomstbestendig integraal fiscaal beleidskader impliceert dat bij het ontwikkelen van fiscaal beleid rekening wordt gehouden met de Curaçaose maatschappelijke vraagstukken en de urgente mondiale maatschappelijke vraagstukken zoals vergrijzing, asymmetrie in inkomen en vermogen (verdwijnende middenklasse), klimaatverandering en dalende vertrouwen in instituties. Met andere woorden de maatschappelijke vraagstukken moeten centraal staan die via fiscaliteit opgelost moeten worden. Daarnaast adviseert de SER om het fiscaal beleidskader te toetsen aan de fundamentele rechtsbeginselen zoals rechtvaardigheid[60], doelmatigheid[61], neutraliteit[62], eenvoud[63], zekerheid[64] en uitvoerbaarheid[65]. Verder is van belang dat een bredere consultatie met maatschappelijke en economische partners te hanteren, zoals vakbonden, werkgeversorganisaties en consumentenorganisaties. Door stakeholders actief te betrekken, kunnen knelpunten en onbedoelde neveneffecten tijdig worden gesignaleerd.

Effectenanalyse

De SER beveelt aan analyse te verrichten naar de effecten van de belastinghervorming op de belastingdruk, inkomensongelijkheid, de economische stabiliteit, de belastingmoraal en het investeringslimaat. De SER wil nogmaals bedrukken dat de invoering van belastinghervormingen moet worden voorafgegaan door een effectenanalyse, zodat de gevolgen voor alle inkomensgroepen in kaart worden gebracht. Op basis van de bevindingen van de effectenanalyse kunnen waar nodig compenserende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten te minimaliseren.

Informatievoorziening

SER ziet een aantal concrete punten die zij ter overweging wenst mee te geven. De SER ziet ruimte voor de belastingdienst om stappen te maken met goede en duidelijke informatievoorziening over belastinghervormingen richting belastingbetalers. Een van de belangrijkste communicatiekanalen die de belastingdienst tot haar beschikking heeft is de website. Voor zowel burgers als ondernemers vindt de SER het van belang dat de belastingdienst de meest recente belastinghervorming kosteloos beschikbaar stelt via

---

[60] De belasting wordt door een zo breed mogelijke groep als rechtvaardig ervaren. Het draagkrachtbeginsel, het profijtbeginsel maar ook het gelijkheidsbeginsel maken hier onderdeel van uit.

[61] De doelstellingen worden (zoveel mogelijk) gerealiseerd zonder te veel kosten, inspanningen en schadelijke neveneffecten.

[62] De beslissingen van burgers en bedrijven worden niet gedreven door fiscaliteit, tenzij bewust is gekozen om via fiscaliteit het gedrag te sturen.

[63] De burgers en bedrijven moeten kunnen begrijpen wat de fiscale gevolgen van wetgeving en hun handelen zijn.

[64] Het belastingstelsel moet duidelijke regels bieden aan burgers en bedrijven. Het fiscaal beleid moet consistent en voorspelbaar zijn terwijl het risico op misbruik geminimaliseerd wordt.

[65] Het belastingstelsel is in de praktijk toepasbaar zonder hoge kosten voor de burger en de overheid.

de website. Dit dient bij voorkeur te gebeuren nog voordat wetwijzigingen doorgevoerd worden maar in ieder geval zodra nieuwe wetgeving van kracht is.

Verder wordt aanbevolen dat de belastingdienst zich gaat richten op ontwikkelen van initiatieven op het gebied van educatie van belastingbetalers (taxpayer education). De OECD[66] constateert indicatief[67] dat 99% van de initiatieven op het gebied van belastingbetalerseducatie samenhangt met een hogere belastingnaleving. In het rapport wordt benadrukt dat educatie van belastingbetalers een belangrijk instrument is om op de lange termijn een sterke belastingcultuur en duurzame compliance te bevorderen. Volgens de OECD kunnen deze educatieve initiatieven worden onderverdeeld in drie categorieën: belastingcommunicatie (communicating tax), belastingeducatie (teaching tax) en ondersteuning bij belastingzaken (assisting with tax). De OECD benadrukt dat initiatieven op het gebied van belastingbetalerseducatie moeten worden afgestemd op de specifieke context van het betreffende land.

Uitvoeringscapaciteit

Een succesvolle implementatie van de voorgestelde belastinghervormingen vereist dat de belastingdienst over voldoende middelen en specialistische training beschikt om nieuwe regels effectief uit te voeren en belastingplichtigen goed te ondersteunen. Verdere modernisering en automatisering van belastingaangiften kan de efficiëntie en transparantie verbeteren, terwijl sterkere controle- en handhavingsmechanismen nodig zijn om misbruik en belastingontwijking te bestrijden. Dit omvat risicoanalyses en gerichte audits, waarmee de naleving van belastingregels beter kan worden gewaarborgd.

4.2 Specifieke aanbevelingen

De SER adviseert diverse aanpassingen in de ontwerplandsverordening Belastingherziening 2025 om de uitvoerbaarheid en effectiviteit te verbeteren.

4.2.1 Algemene landsverordening landsbelastingen

- Ten aanzien van de invoering van de voorlopige aanslag (artikel 11, derde lid ALL) wordt aanbevolen het aanvraagproces te automatiseren en vereenvoudigen door de voorlopige negatieve aanslag middels een versimpelde voorlopige online aangifte op basis van de aan het tijdvak voorafgaande inkomensgegevens vast te stellen.
- De voorgestelde verkorting van de termijn van bezwaar en beroep naar zes maanden (artikelen 30 en 31 ALL) moet gepaard gaan met voldoende capaciteit bij de Belastingdienst. Bovendien raadt de SER de versnelde gang naar de rechter eerst met het Gemeenschappelijk Hof af te stemmen. Verder dient de belastingplichtige uitdrukkelijk te worden geïnformeerd over de van toepassing zijnde bezwaar en beroepstermijnen om de rechtszekerheid en toegang tot de rechter te kunnen waarborgen.
- De verplichting tot informatieverstrekking van huurgegevens (artikel 45b ALL) moet worden beperkt tot belastingplichtigen die een beroep doen op de huurderbijdrage, nu deze gegevens in het belang van hun belastingheffing is. Daarnaast zouden niet meer dan alleen relevante gegevens moeten worden overgelegd.

4.2.2 Landsverordening winstbelasting

- Voor excessief lenen en agio (artikel 5 LWB) moet de fictieve dividenduitkering niet automatisch als informeel agio worden geboekt, maar extracomptabel worden bijgehouden.
- De investeringsaftrek voor erkende opleidingen (artikel 5A LWB) heeft een te gering belastingvoordeel voor bedrijven om effectief te zijn. Een subsidie aan de onderwijsinstellingen zou effectiever zijn.

---

[66] OECD, Taxpayer Education to Build Tax Culture, Compliance and Citizenship, 2023.
[67] Op basis van de bevindingen van voornamelijk interne evaluatie van de impact van tax payer education initiatives op tax compliance.

- De renteaftrekbeperking (artikel 6, tweede lid LWB) moet worden verduidelijkt of deze ook geldt voor leningen via SPF's en trusts.
- De belasting op laagbelaste beleggingsdeelnemingen (artikel 11, achtste lid LWB) kan gevolgen hebben voor het vestigingsklimaat van buitenlandse beleggingsstructuren en daarmee de trustsector. Een aangepaste dividenddefinitie verdient de voorkeur boven een fictieve heffing.
- De (stilzwijgende) inwilliging van fiscale eenheidsverzoeken (artikel 14, negende lid LWB) zou op dezelfde lijn behandeld moeten worden als transparantieverzoeken. In het kader van efficiëntie geeft de SER de voorkeur om toepassing daarvan in de aangifte aan te kunnen geven, in plaats van automatische inwilliging. Bij automatische inwilliging zouden belastingplichtigen in het kader van transparantie bovendien een bevestiging van de inwilliging moeten ontvangen.
- De tariefsverlaging naar 15% dient in de Landsverordening te worden gecodificeerd en in het wetsvoorstel te worden opgenomen.

4.2.3 Landsverordening inkomstenbelasting

- De anti-misbruikbepalingen voor DGA's, zoals de fictief rendementsregeling en excessief lenen regeling strookt niet met de wens van de Regering om fiscale hervorming in te voeren die in de kern gericht is op vereenvoudiging. Bovendien is geen sprake van een fiscale coherentie, doordat verschillende maatregelen voor DGA's in verschillende ontwerpen worden voorgesteld. Hetzelfde resultaat kan bovendien op eenvoudige wijze worden bereikt door aan te sluiten bij reeds bestaande regelingen, zoals het daadwerkelijk belasten van ab inkomen en een hoger gebruikelijk loon in aanmerking te nemen bij excessief lenen.
- De onderhoudskosten voor de eigenwoning vergen voldoende capaciteit bij de Belastingdienst. Een praktisch alternatief, zoals extra aftrek voor de brandverzekering, geniet daarom de voorkeur.
- Voor buitenlandse belastingplichtigen met onroerend goed (artikel 17, eerste lid LIB) moet belastingontwijking via SPF's en trusts worden voorkomen door uitkeringen uit een spf of trust uit onroerend goed inkomen, in de heffing te betrekken.dient een analyse verricht te worden naar de effecten op de belastingdruk per inkomensgroepen, per type ondernemers, per rechtsvorm en per type belastbaar inkomen. Aan de hand van de bevindingen van een analyse van de effecten op belastingdruk kan met zekerheid vastgesteld worden of de belastingdruk evenredig verdeeld zal worden na de invoering van de belastinghervorming.
- Het bijzonder tarief is uitvoeringstechnisch niet vereenvoudigd en dient te worden vereenvoudigd door aan te sluiten bij een nader te bepalen vast tarief, waardoor geen verzoek meer benodigd is en het tarief automatisch in de payroll kan worden toegepast en via de verzamelloonstaat door de Inspectie kan worden gecontroleerd.
- Voor de leerkrachtenbijdrage (artikel 24A, tiende lid, sub a LIB) zijn subsidieregelingen of bijscholing effectievere alternatieven.
- Voor de huurderbijdrage ontbreekt in het ontwerp nadere regelgeving voor samenwoners

4.2.4 Landsverordening loonbelasting

- De expatregeling (artikelen 6J, 6K en 6L LLB) moet worden geëvalueerd op loonverhoudingen tussen starters en ervaren werknemers, verschillen tussen practisch en hoger opgeleiden en salarissprongen na vijf jaar. De berekeningsmethode voor de 40%-vrijstelling moet verduidelijkt worden en er dient duidelijker te worden gespecificeerd bij buitenlands belastingplichtigen welk loon voor de inkomensgrens in aanmerking komt.
-

4.2.5 Faciliteiten

- Om de bouwsector te stimuleren, wordt aanbevolen om de omzetbelasting of invoertarieven op bouwmaterialen te verlagen in plaats van belastingvoordelen voor de bouw alleen te beperken tot grote projectontwikkelaars.

4.2.6 Overdrachtsbelastingverordening

- Voor de overdrachtsbelasting (artikelen 1 en 2 LBRV) moet worden verduidelijkt dat onder een belang in een onroerend goed lichaam ook moet worden verstaan oprichtersrechten van een SPF.

4.2.7 Landsverordening omzetbelasting

- Bij de omzetbelasting (LOB) is de verduidelijking van de vrijstelling voor beschermde monumenten (artikel 7, eerste lid LOB) overbodig en kan deze verwarring veroorzaken ten opzichte van andere van overdrachtsbelasting vrijgestelde leveringen.
- De vrijstelling voor hypotheekgaranties (artikel 7, tweede lid LOB) moet worden opgenomen in de bestaande vrijstelling voor sociale organisaties. Een vrijstelling voor het verleden dient te worden verleend middels een individuele beschikking op basis van de hardheidsclausule.
- De teruggaafregeling voor aangewezen gebieden (artikel 9a LOB) moet voorzien worden van wettelijke toetsingscriteria en tijdslimieten om concurrentieverstoring te voorkomen.

Conclusie

Op basis van de uitgebreide analyse van het ontwerp voor de belastingherziening 2025 concludeert de SER dat de voorgestelde hervormingen potentieel kunnen bijdragen aan het realiseren van een moderner, transparanter en rechtvaardiger belastingstelsel, mits zorgvuldig geïmplementeerd binnen een duidelijk strategisch kader. Hoewel het streven van de regering naar vereenvoudiging, verbreding van de belastinggrondslag en het aanpakken van belastingontwijking principieel wordt onderschreven, plaatst de Raad kritische kanttekeningen bij de praktische uitvoerbaarheid, consistentie en coherentie van verschillende onderdelen van de ontwerplandsverordening. In dit kader benadrukt de SER dat specifieke fiscale prikkels voor sectoren zoals onderwijs en ouderenzorg alleen effectief kunnen zijn wanneer zij gepaard gaan met een systematisch onderbouwde motivering en heldere selectiecriteria, teneinde willekeur en marktverstoringen te vermijden. Voorts wordt geconstateerd dat enkele voorgestelde maatregelen, zoals de regelingen betreffende excessief lenen en het fictief rendementsregime, niet alleen haaks staan op de oorspronkelijke doelstelling van vereenvoudiging, maar tevens nieuwe risico's creëren voor fiscale ongelijkheid en verhoogde administratieve lasten, hetgeen de effectiviteit van het fiscale stelsel kan ondermijnen.

Tegen deze achtergrond beveelt de Raad de Minister van Financiën dringend aan om het voorgestelde ontwerp te herzien, met bijzondere aandacht voor het versterken van een coherent en transparant beleidskader. Hierbij dient expliciet rekening te worden gehouden met het belang van rechtszekerheid en de praktische uitvoerbaarheid door de belastingdienst, gezien de bestaande capaciteitsproblemen bij zowel de Inspectie als de Ontvanger. Het is essentieel dat de voorgestelde hervormingen niet alleen juridisch sluitend zijn, maar tevens aansluiten bij de bredere sociaaleconomische doelstellingen van duurzame ontwikkeling, economische stabiliteit en inclusieve groei, zoals vastgelegd in het Landspakket Curaçao. Tot slot benadrukt de SER dat fiscale maatregelen moeten worden ingebed in een integrale visie waarin economische groei hand in hand gaat met sociale rechtvaardigheid en maatschappelijke cohesie. Alleen door deze holistische en op empirisch onderzoek gebaseerde aanpak kan de effectiviteit van het fiscale beleid worden gegarandeerd en kan worden voorkomen dat nieuwe ongelijkheden en administratieve lasten het vertrouwen in het belastingstelsel en daarmee de duurzame ontwikkeling van Curaçao ondermijnen.

Namens de Sociaal-Economische Raad,

De fungerend Voorzitter,

Dhr. mr. J.H. Jacobs

De Algemeen Secretaris,

Dhr. drs. R.J. Henriquez

cc.: De Minister van Algemene Zaken
De Uitvoeringsorganisatie Wetgeving en Juridische Zaken (UO/WJZ)
De Directie Fiscale Zaken (DFZ)